

# ἜΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΗ΄

Συνδρομὴ ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑξῆς. Ἴτους καὶ εἶναι ἑτησίαι.— Γραφεῖον Διευθ. Ὁδ. Παρθενωγαγίου 14.

15 Αὐγούστου 1889.

## ΜΑΡΙΑ Η ΠΕΝΤΑΓΙΩΤΙΣΣΑ

Ἐστὸ Σάβωνα σφάζουν τραγιά — Μαρία Πενταγιώτισσα!  
καὶ ἔς τὸ Χριστὸ κράτεια — μαρὴ Δασκαλοπούλα!  
Καὶ ἔς τῆς Μαρίας τὴν ποδιά — Μαρία Πενταγιώτισσα!  
σφάζονται παλληκάρια — μαρὴ Δασκαλοπούλα!

Δὲν ὑπάρχει καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα χωρίον ἐν τῷ ὅποιῳ νὰ μὴ ἀκούωνται συχνάκις οἱ στίχοι οὗτοι· καὶ δὲν εὑρίσκεται ἕλληνα καὶ τῶν μᾶλλον ἀγεύστων τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν Μούσης, ὁ ὅποιος νὰ μὴν ἐτραγουδῆσεν κατὰ τὰς εὐθύμους ὄρας τοῦ τὴν ἰδανικὴν σχεδὸν Μαρίαν τὴν Πενταγιώτισσαν. Κατὰ τὰς ἐορτὰς τῶν χωρίων τὸ ὠραῖον δίστιχον εἴτε ἐκφραζόμενον διὰ τῶν βαρέων κτύπων τοῦ τυμπάνου, εἴτε ἀναλυόμενον εἰς ἐντόνους καὶ τρεμουλιαστοὺς τόνους τῆς φλογέρας, εἴτε ψαλλόμενον διὰ τῆς γλυκείας φωνῆς τῶν παρθένων ρυθμίζει εἰς χορὸν τὰ περτωτὰ βήματα τῶν παλληκαριῶν, φριδρύνει τὰ πρόσωπα τῶν λυγερῶν καὶ διαχύνει ἐφ' ὅλων τῶν παρευρισκομένων ἐκεῖ εὐθυμίαν καὶ χαρὰν. Ἐν τῇ θορυβῶδι δὲ τοῦ χοροῦ ἐξάψει τὰ παλληκάρια προσπαθοῦσι νὰ φαντασθῶσι τὴν ἑξοχὸν καλλονὴν τὴν ὅποιαν βεβαίως εἶχεν ἡ Μαρία διὰ νὰ ἐμπνεύσῃ τοιοῦτους στίχους, αἱ λυγερὰὶ ζηλεύουσι καὶ εὐχονται ν' ἀποκτήσωσιν αὐτὴν καὶ οἱ γέροντες, κινουῦντες τὴν κεφαλὴν, οἰκτεῖρουσι τοὺς πατέρας τῶν ἀτυχῶν ἐκείνων νέων, ὅσων τὸ αἷμα ἐκοκκίνισεν τὴν ποδιά τῆς λυγερῆς χωρὶς ὅμως καὶ νὰ κατακρίνωσιν αὐτὴν, ὅπως οἱ δημογέροντες τῆς Τρωάδος πρὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς καλλονῆς τῆς Ἑλένης ἐλησημόνουν τὰ παθήματα τῆς πόλεως καὶ τῶν τέκνων τῶν.

Μόνον οἱ συμπατριῶται τῆς Μαρίας δὲν ἔχουν τὴν αὐτὴν γνώμην. Τὰ παλληκάρια τοῦ χωρίου τῆς, μεθ' ὅλην τὴν λατρείαν καὶ τὸν σεβασμὸν τὸν ὅποιον τρέφει πρὸς τὴν καλλονὴν ἢ νεότης, δὲν εὐχονται ν' ἀποκτήσωσι τοιαύτην τινα σύζυγον ἢ ἀδελφὴν· αἱ λυγερὰὶ δὲν ἀκούουν τὸ ὄνομα τῆς χωρὶς νὰ κοκκινίσωσι καὶ οἱ γέροντες δὲν ὁμιλοῦν περὶ αὐτῆς εἰμὴ μετὰ περιφρονησεως ἢ ὄχι μετὰ κατάρκας. Τὸ χαριτωμένον δίστιχον προξενεῖ ὅλως ἀντίθετον ἢ

πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἄλλους ἐντύπωσιν ἐκεῖ καὶ δὲν ψάλλεται ὡς θυμιακὸν προσφερόμενον ἀπὸ μυρίου λατρευτὰς εἰς ἀνέσπερον καλλονὴν, ἀλλ' ἵνα κατακρίνῃ τὰς πράξεις μιᾶς θνητῆς ὑπάρξεως. Ἐν τῇ ἀγροίκῳ καὶ ἀξέστῳ αὐτοῦ καταστάσει ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖ δὲν αἶρεται ὑπεράνω τῆς πραγματικότητος, δὲν ἀνευρενᾶ εἰς τὰ ὕψη διὰ τῆς φαντασίας ν' ἀνεύρῃ ἰδανικὸν τινα καὶ ἑξοχὸν τύπον, ἀλλὰ κατέρχεται ταπεινώτατα εἰς τὰ ἀπλὰ φοβερὰ συμβάντα τὰ ὅποια ἀντελήφθη ὁ νοῦς καὶ εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ του. Κρίνων δὲ ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ἀτομικότητι, τῇ ἀγνῇ καὶ φιλοθρήσκῳ καὶ σοβαρᾷ ἐν ὅλη αὐτῆς τῇ ἐκτυλίξει, τὸν βίον τῆς Μαρίας δὲν ἀφῆκε τὴν καρδίαν του νὰ κατανοῖ πρὸ τῆς ἐξόχου δυνάμεως καὶ πλαστικότητος τοῦ δίστιχου ἀλλ' ἀντιτάσσει τὴν ἱεράν καὶ ἀκράδαντον πεποίθησίν του ὡς συζύγου, ὡς πατρὸς καὶ ὡς ἀδελφοῦ.

\*

Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι ἡ Μαρία ὑπῆρξεν εἰς ἐκ τῶν γυναικείων ἐκείνων χαρακτηρῶν τοὺς ὁποίους ἡ φύσις προορίζει διὰ τὴν συμπάθειαν καὶ τὸν θυμιασμὸν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως δὴποτε καὶ ἂν φερθῶσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Οἱ Πενταγιῶται ἢ μικρὰ πατρίς τῆς ἐγένεον ἐπὶ τινα καιρὸν ὁ τόπος ἐν τῷ ὅποιῳ ἐξετυλίχθη ἐν τῶν πολυπλόκων καὶ φοβερῶν γεγονότων, τὰ ὅποια μόνον ἐξημμένη φαντασία μυθωτοριογράφου ἠδύνατο νὰ δημιουργήσῃ. Διότι ἐν τῷ γεγονότι τούτῳ οὐδὲν ἐλλείπει· οὐδὲ ὁ πρόλογος, οὐδὲ ἡ δέσις, οὐδὲ ἡ λύσις ἢ κατὰπληξις, ὁ τρόμος, ἡ φρίκη, τὸ μῆσος, ἡ καταφρόνησις καὶ ἡ χλευὴ ὀλοκλήρου κοινωνίας ἐπέρχονται ταχύτατα τὸ ἐν ἐπὶ τὸ ἄλλο ὡς ἄλυσις κακῶν· καὶ ἡ γυναικεῖα δύναμις φαίνεται ἐφ' ὅλων τούτων δεσπόζουσα, ἐπιβλητικὴ μὲ μίαν ἀδίστακτον ὑψηλοφροσύνην ὡσεὶ θεότητος.

Οἱ Πενταγιῶται εἶνε μικρὸν χωρίον τοῦ δήμου ὀρθούμενον ἐπὶ τῆς κατωφερείας ὑψηλοῦ βουνοῦ. Κατὰ τοὺς πρώτους μετὰ τὴν ἐπανάστασιν χρόνους εἶζεν ἐκεῖ ὁ Δασκαλόπουλος, σεβαστὸς καὶ τίμιος ἀνὴρ, πλούσιος κάπως καὶ προέχων ἐν τῷ τόπῳ. Ὁ Δασκαλόπουλος εἶχε υἱὸν Ἀθανάσιον καὶ θυγατέρας τὴν Ἑλένην καὶ τὴν Μαρίαν τὴν ἡρωίδα ἡμῶν.

Ἡ Μαρία ἀπὸ μικρῆ ἤρχισε νὰ δεικνύη σημεῖα ζωηρᾶς καὶ ἀνυποτάκτου καλλονῆς· ἐγένετο δὲ πρὸ πάντων ὀνομαστὴ καθ' ὅλην τὴν κωμοπόλιν διὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς της, τοὺς μεγάλους κρασσογαλάνους ὀφθαλμοὺς της, οἱ ὅποιοι ἐτόξευον εἰς τὸν ἀτενίζοντα αὐτοὺς βεῦμα τι θαμβοῦν καὶ μαγεῦον ὡσεὶ ὀφθαλμοὶ Γοργόνος. Αὐτὸς ὁ πατὴρ της, οὐδέποτε ἠδυνήθη νὰ ὑποστῇ τὸ βεῦμα τοῦτο. Πολλάκις τὴν ἐκάλει ἐνώπιόν του ἵνα τὴν ἐπιπλήξῃ διὰ τὰ παιδικὰ της ἀμαρτήματα ἐν αὐστηρᾷ καὶ ὠργισμένῃ στάσει· μόλις ὅμως ἡ Μαρία ὕψωνε τὸ βλέμμα πρὸς αὐτὸν ν' ἀπολογηθῇ, οὕτως ἀπέβαλλεν εὐθύς τὴν αὐστηρότητά του, εἰδείλια, θαρρεῖς, ἐφρικτὰ ὡς ἔνοχος καὶ ἐν σπουδῇ ἀπέστρεφε τοὺς ὀφθαλμοὺς ψιθυρίζων:

— Νὰ χαθῆς, παλληκορίτσο, μὴ με θεωρεῖς ἔτσι.

Ἄλλὰ μὲ τὸν καιρὸν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Μαρίας ἤρχισαν νὰ συμπληρῶνται καὶ δι' ἄλλων χαρίτων. Ἡ φύσις ἡ μεγάλη αὐτῆ καὶ ἀκριβῆς καλλιτέχνις ἐγνώριζεν ὅτι τὰ πολυτελῆ ἐκεῖνα καὶ σαφεῖρα πετράδια θ' ἀνεδεικνύντο λαμπρότερα τιθέμενα ἐντὸς ὠραίας θήκης καὶ ἐκάλυπτεν ἀφθόνως τὸ μελαχρινὸν καὶ ὀλίγον ἐπιμηκεῖ πρόσωπόν της, διέγραφεν ἐκφραστικώτατας γραμμὰς ἐπ' αὐτοῦ ἐχάραττε καμαρωτάς καμαρωτάς τὰς πλουσίας ὄφρυς, ἀνεδάσσει τὸ μεσόφρυον, ἐπλούτιζε διὰ μαυροτάτων καὶ ἀφθόνων βοστρύχων τὴν κόμην, ἔχυνεν ὡς εἰς Φειδίου τύπον τὸν τράχηλον, κατεστρογγύλου τοὺς βραχίονας, ἐσμίλευεν ἐν ἀκριβῆι ἁρμονίᾳ τὸν κορμὸν, περιέσφιγγε τὴν ὄσφυν καὶ κατέχευεν ἐφ' ὅλου τοῦ σώματος τῆς γυναικὸς πλαστικότητα καὶ χάριν τοιαύτην, ὥστε νὰ ὑποφαίνεται καὶ μ' ὄλον τὸν σκληρὸν καὶ ἀκαλλώπιστον ὄγκον τῆς ἐγχωρίου ἐνδυμασίας της.

Καὶ τὰ παλληκάρια τοῦ χωρίου ἤρχισαν νὰ δαιμονίζωνται δι' αὐτήν. Ὁ δρόμος ἀπὸ τὸν ὁποῖον θὰ διήρχετο ἡ Μαρία διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν βρύσιν θὰ ἦτο πάντοτε κατεληγμένος ἀπὸ τοὺς νέους ἑραστάς, τὸ μέρος ὅπου ἔκειτο ὁ οἰκίσκος της θ' ἀντήχει νύκτα καὶ ἡμέραν ἀπὸ περιπαθῆ τραγοῦδια τῶν πονεμένων καρδιῶν, ὅσας ἔτρωσε τὸ βλέμμα της· τὰς Κυριακὰς δὲ ὅτε ὁ χορὸς συνεκάλει τοὺς χωρικοὺς εἰς τ' ἀλώνια ὅχι ἕνας ἄλλ' ὅλοι ὁμοφώνως οἱ νέοι θὰ ἐδέοντο εἰς τὸν Θεόν, ἐν τῷ δημοτικῷ ἔσματι τῆς Ζερβοπούλας, νὰ ἐπιάνοντο εἰς τῆς Μαρίας τὸ χέρι. Ἐν τῇ περιωρισμένῃ δ' ἐκείνῃ κοινωνίᾳ, μεταξὺ τῶν αὐστηρῶν ἐκείνων ψυχῶν, ὅπου ἀπλῶς νὰ προσκτενίσῃ τις τὴν γυναῖκα ἢ τὴν ἀδελφὴν ἄλλου ἐθεωρεῖτο παράπτωμα ἀσυγχώρητον, ἡδὴ ἐπεπόλαζεν ἀνθάδεια καὶ ἕνας ἀκατάσχετος ὀργασμὸς, ὡσεὶ ἡ καλλονὴ τῆς λυγερῆς ἐκείνης, ἦλθε νὰ καταρρίψῃ τὰς προλήψεις, νὰ καταπατήσῃ τὰς ἀγίας παραδόσεις,

νὰ διαφθεῖρῃ τὰς ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ οἰκογενείας ἀνετετραμμένους ἐκείνας ψυχὰς καὶ ν' ἀναστηλώσῃ ἐπὶ τῶν ἐρείπιων αἰώνων ὄλων αὐστηρᾶς δικαίτης πανίσχυρον τὴν γυναικείαν σάρκα.

Ἦδη ἡ μήτηρ τῆς Μαρίας ἀπέθανεν ἀπέθανε δὲ μετὰ ἕξ μῆνας καὶ ὁ πατὴρ της. Οὕτω διὰ μιᾶς ἐχαλαρώθησαν οἱ δεσμοὶ οἱ συγκρατοῦντες τὸσον καλῶς ἐν τοῖς χωρίοις τὰς νεανίδας εἰς τὴν παρθένον ὄλως καὶ ἀμεμπτον αὐτῶν καρδίαν. Ὁ Ἀθανάσης ἀπὸ νυκτὸς εἰς νύκτα ἤρχετο ἐν τῷ οἴκῳ, τὴν ἡμέραν ὄλην κατατρέβων ἐν τῇ ἐξοχῇ πρὸς ἐπιμέλειαν τῆς πατρικῆς περιουσίας, ἡ δὲ Ἑλένη ἂν καὶ μεγαλειτέρα ἦτο ὄλως ἀκατάλληλος νὰ ἐπιβληθῇ καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ σέβας εἰς τὴν ἀδελφὴν της. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἠδύνατο, καὶ ἂν διὰ τῆς παρουσίας της συνεῖχε κἄπως τὰ ἀνθάδη βλέμματα καὶ τοὺς λόγους τῶν παλληκαριῶν καὶ περιώριζε δι' ἀγρύπνου ἐπιβλέψεως τὴν ὀμηρικὴν καὶ κούφην τῆς Μαρίας ψυχὴν πάλιν δὲν θὰ ἐπήρκει, διότι μετ' ὀλίγον ἡ Ἑλένη ἠναγκάσθη νὰπομακρυνθῇ ὑπανδρευθεῖσα εἰς ἕν χωρίον τῆς Νευπακτίας.

Οὕτω ἡ Μαρία ἔμεινε μόνη κυρία τῆς οἰκίας, τῆς καλλονῆς καὶ τῆς καρδίας της. Καὶ τὰ παλληκάρια ἤρχισαν ἀφόβως πλέον τὰς ἐρωτικὰς τῶν ἐπιθέσεις, τοὺς λόγους, τὰ χαμογέλοια, τὰ περιπαθῆ βλέμματα καὶ τὰ τραγοῦδια. Καὶ ἡ λυγερὴ τῆς ὁποίας ἡ φύσις, ἰσχυρὰ καὶ βιαία ὅσον καὶ ἡ καλλονὴ της, ὑπερεθερμαίνε τὴν σπαργώσαν ἐκείνην σάρκα μέσῳ τῆς γενικῆς περὶ διεγέρσεως, μέσῳ τῆς τῶσσης περιπαθοῦς νεότητος ἣτις τὴν κατεπλημμύρει, ἐλευθέρᾳ δὲ συγχρόνως ἀπὸ πάσης αὐστηρᾶς ἐπιβλέψεως, παρεδόθη ἑλαφρᾷ, τρελλῇ— δύναται κανεὶς νὰ εἴπῃ— εἰς τὸν ἐκλεκτὸν τῆς καρδίας της, τὸν Τουρκάκη.

\*

Ὁ Τουρκάκης ἦτο νέος μὲ μικρὰν περιουσίαν καὶ ἔκαμνε πολὺν ἐντύπωσιν ὡς ὑποψήφιος γαμβρός. Πολλὰ λυγερὰ τὸν ἐκαμάρωνον διὰ σύζυγον καὶ μία τούτων ἡ Τασούλα, ἐξαδελφὴ τῆς Μαρίας. Καὶ ὅτε ἡ λυγερὴ παρασυρομένη ὑπὸ τοῦ πάθους της ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν ἐξαδελφὴν της περιχαρῆς τὰς σχέσεις καὶ τὸν μετ' ὀλίγον γάμον της μετὰ τοῦ Τουρκάκη, αὕτη ἐξεμάνη καὶ ὠρκίσθη νὰ ἐμποδίσῃ δι' ὄλων της τῶν μέσων τὸ συνοικεῖον. Καὶ ἐπειδὴ ἄλλον τρόπον καταλληλότερον δὲν εἶχεν ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸν Ἀθανάσῃ, τὸν ἀδελφὸν τῆς Μαρίας, τὴν μετὰ τούτης καὶ τοῦ Τουρκάκη σχέσιν.

Ὁ Ἀθανάσης ἦτο ἀπλῶς νεανίας καὶ καθόλου δὲν ἠθελε νὰ παραδεχθῇ ὅτι ὁ Τουρκάκης, μὲ τὸν ὁποῖον συνεδέετο διὰ στενῆς φιλίας, ἠδύνατο νὰ τῷ ἐπιβουλεύθῃ τὴν τιμὴν. Ἡ Τασούλα ὅμως ἐπέμενε καταγγέλλουσα πολλὰς ὠρισμένους παρεκτροπὰς τῆς Μαρίας καὶ τοῦ Τουρ-

κάκη καὶ ὁ Ἀθανάσης ἐπέισθη νὰ παρκαμνεύσῃ μόνος του καὶ βεβαιωθῇ. Οὕτω προσκισθεὶς μίαν ἡμέραν ὅτι ἀνεχώρει δι' ἄλλο χωρίον ἐπέστρεψε κρυφίως καὶ ἐκρύβη ἄνω τῆς ὀροφῆς τῆς οἰκίας, τὴν ὁποίαν οἱ χωρικοὶ μεταχειρίζονται ὡς ἀποθήκην σιτηρῶν καὶ ἄλλων οἰκιακῶν εἰδῶν.

Ὁ Ἀθανάσης δὲν ἐπερίμενε καὶ πολὺ ἐκεῖ. Ἡ Μαρία ἀνυπόπτος ἐκάλεσεν εὐθύς τὸν Τουρκάκη εἰς τὴν οἰκίαν της καὶ ὁ νεανίας ἔλαβε τρανωτάτην ἀπόδειξιν τῆς ἐλαφρότητος τῆς ἀδελφῆς του καὶ τῆς προδοσίας τοῦ φίλου του. Ἐκφρων δ' ἐξ ὀργῆς ἐπήδησε κάτω καὶ ἐπέπεσε κατὰ τοῦ Τουρκάκη. Ἡ Μαρία ἔμεινε ἀκίνητος τὸ κατ' ἀρχὰς ἐκ τῆς ἀπροσδοκῆτου παρουσίας τοῦ ἀδελφοῦ της· πλὴν συνελθοῦσα ἔπειτα καὶ ἰδοῦσα κινδυνεύοντα τὸν ἑραστήν της ἔδραμε πρὸς ὑπερασπισίαν του. Ὁ Ἀθανάσης τότε ἐξαφθεὶς ἐκ τῆς πρῆξεως αὐτῆς ἐτι περισσώτερον καὶ ἔχων ν' ἀντιπαλαίσῃ πρὸς δύο ἡδῆ, ἤρπασε παρατυχόντα ἐκεῖ πέλεκυν καὶ ἐπέπεσεν ἐπὶ τῆς Μαρίας, κτυπῶν αὐτὴν ἀνιλεῶς. Ἡ Μαρία μὴ βλέπουσα πλέον ἄλλοθεν σωτηρίαν ἤρχισε νὰ φωνάζῃ γοερῶς καὶ οἱ γείτονες προσδραμόντες μετ' ὀλίγον τὴν ἠλευθέρωσαν κακῶς ἔχουσαν.

\*

Ἡ Μαρία ἔμεινε ἐπὶ ἀρκετὰς ἡμέρας κλινήρης ἐκ τῶν κτυπημάτων τοῦ Ἀθανάση. Ὅτε ὅμως ἠγέρθη καὶ ἐπανεῖθε τὸν ἑραστήν της αἰ πρωταὶ της λέξεις ἦσαν ἡ καταδικὴ τοῦ ἀδελφοῦ της.

— Θέλω νὰ πῶ αἰμ' ἀπ' τὸ Θανάση τῷ εἶπε μετ' ἐξάψεως.

Ὁ Τουρκάκης ἠθέλησε ν' ἀντιστῇ κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν ἀπαίτησιν αὐτῆν τῆς ἐρωμένης του. Ἄλλ' ἡ Μαρία εἶχε τὴν πειστικὴν ἐκείνην εὐγλωττίαν τῶν ὀφθαλμῶν, τὴν διαβολικὴν ἐκείνην εὐγλωττίαν, καὶ ὁ Τουρκάκης δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντιτείνῃ ἐπὶ πλέον. Ἀπεφασίσθη ἐκ συμφώνου νὰ φανευθῇ, νὰ ἐξαφανισθῇ ἀπὸ τὸ μέσον αὐτῶν ὁ Ἀθανάσης, ἀφηνιδίως καὶ μυστικῶς, ὥστε ἡ κοινωνία ποτὲ νὰ μὴ γνωρίσῃ τί ἀπέγεινε.

Ὁ Τουρκάκης ἐνεπιστεύθη τὸ μυστικόν του τοῦτο εἰς δύο συγγενεῖς του καὶ ἐζήτησε τὴν συνδρομὴν των. Καὶ ἐπειδὴ ἐπλησίαζεν ἡ ἑορτὴ τῆς Ἀναλήψεως ὅτε συνεθίζεται εἰς τὰ μέρη τῆς Δωρίδος, οἱ ἔχοντες πρόβατα νὰ προσκαλῶσιν εἰς τὰς στάνας των ἄλλους, μὴ ἔχοντας τοιαῦτα καὶ νὰ διασκεδάζωσιν, ἀπεφασίσθη ἵνα οἱ δύο οὗτοι καλέσωσι τὸν Ἀθανάσῃ εἰς τὴν ἰδικὴν των στάνην ἐπὶ τοῦ Ξεροβουνίου.

Ὁ Ἀθανάσης εὐχαρίστως ἐδέχθη τὴν πρότασιν καὶ τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναλήψεως οἱ τρεῖς νέοι ἔφαγον καὶ νηθύμησαν ἀπὸ πρωίας μέχρι νυκτὸς ἐπὶ τοῦ Ξεροβουνίου. Ἀλλ' ὅταν ὁ Ἀθανάσης ἐπρότεινε ν' ἀπέλθωσιν εἰς τὸ χωρίον ὃ εἰς

τῶν φίλων του εἶπεν εὐθύμως, κρατῶν αὐτὸν ἀπὸ τῆς φουστάνελλας.

— Ποιό, ἐδῶ ἐφάγαμεν ἐδῶ καὶ θὰ κοιμηθῶμε!

Ὁ Ἀθανάσης ἦτο καὶ ἐκ τοῦ οἴνου βεβαρημένος ὥστε εὐκόλως συγκατένευσε. Καὶ ἐκοιμήθησαν ἐπὶ τοῦ βουνοῦ κατὰ σειρὰν καὶ οἱ τρεῖς παρὰ τὰ χεῖλη φοβεροῦ καὶ βαθυτάτου βαρκαθροῦ.

Ὁ Τουρκάκης ἐνήδρευεν ἐκεῖ πλῆσιον. Καὶ ὅτε ἐνόησε τὸν Ἀθανάσην κοιμώμενον ἐσπευσεν ἐκεῖ καὶ τῷ κατέφερε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς βαρὺ κτύπημα διὰ τοῦ πελέκεως. Τότε ἐξύπνησαν καὶ ἄλλοι δύο καὶ ἀπετελείωσαν αὐτὸν διὰ μαχαιρῶν. Ἀφαιρέσαντες δ' ἀπ' αὐτοῦ ὅλα τὰ τσαπραζία, τὸν λαμπρὸν ἐκείνον στολισμὸν τῶν ἁματωλῶν μὲ τὸν ὁποῖον στολιζόνται ἀκόμη τὰ παλληκάρια τῆς Δωρίδος, καὶ τὰ ἐνδύματα, τὸν ἐτύλιξαν διὰ τῆς φλοκάτας του καὶ τὸν ἔρριψαν ἐντὸς τοῦ Κάρκαρου. Ὁ Κάρκαρος οὗτος εἶνε βάρκαθρον κατασκότεινον καὶ κρημνώδες, εἰς τοῦ ὁποῖου τὸ βάθος ὑπάρχει πάντοτε νερόν καὶ ἀνακραεῖ γοερῶς, μόλις ρίψῃς ἐντὸς τὸ παρκαμικρὸν λιθαράκι. Εἶτα οἱ τρεῖς νέοι ἐπέστρεψαν ἡσυχοὶ εἰς τὰ ἴδια καὶ ὁ Τουρκάκης, ὡς μυθολογικὸς ἦρως νητύχησε νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν ἀνήσυχον ἐρωμένην του τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ τσαπραζία τοῦ ἀδελφοῦ της καθὼς καὶ τὸν κατακατωμένον πέλεκυν, τοῦ ἐγκλήματος τὸ ὄργανον. Ἡ Μαρία ἐδέχθη αὐτὸν μετ' ἀπάτου χαρᾶς, ἔπλυε τὸ αἷμα ἀπὸ τοῦ πελέκεως, ἐδίπλωσε τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ τσαπραζία καὶ ἐπιμελῶς ὅλα μαζί τ' ἀπέκρυψεν ἐντὸς τοῦ κιβωτίου της.

\*

Μετὰ παρελεύσιν ὀλίγων ἡμερῶν παρατηρήθη ἐν τῇ κωμοπόλει ἡ ἄλλειψις τοῦ Ἀθανάση καὶ οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι του ἤρχισαν νὰ συχνοερωτῶσι περὶ αὐτοῦ τὴν Μαρίαν.

— Ξέρω ποῦ πάει νὰ κλέψῃ ἀπῆντα κἄποτε ἐν προφανεῖ δυσκρεσκεῖα ἡ λυγερὴ· τὸν σκότωσαν ζωντανὸς ἐνε δὲν ξέρω...

Κατὰ σύμπτωσιν ἦλθε τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐκ Βοιτῶας καὶ ἡ Ἑλένη πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν συγγενῶν της, εἰς τελείαν ἀγνοίαν διατελοῦσα τοῦ κακουργήματος. Μόλις ὅμως εἰσῆλθεν εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν καὶ ἡ Τασούλα, ἔσπευσε ν' ἀνακοινώσῃ πρὸς αὐτὴν τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ Ἀθανάση τὰ προλαβόντα ὅλα καὶ τὴν ὑποψίαν ὅτι ὁ Ἀθανάσης ἔπεσε θύμα τῆς Μαρίας καὶ τοῦ ἑραστοῦ της. Ἡ Ἑλένη ἔσπευσεν εὐθύς καὶ κατήγγειλε τοῦτο πρὸς τὸν δῆμαρχον· ὁ δὲ δῆμαρχος ἀνέφερεν εἰς τὸν ἐπαρχον καὶ ὑπομείραρχον Δωρίδος, οἱ ὅποιοι ἐπὶ τόπου μεταβάντες ἐπελήφθησαν ἀνακρίσεων.

Αἱ ἀνακρίσεις ὑποβοηθούμεναι καὶ ἀπὸ τὰς ἀτομικὰς ἀποκαλύψεις τῆς Ἑλένης προέβαινον



ταχέως και πολύ κατηγορηματικά μάλιστα διά την Μαρίαν και τους συνενόχους της. Είς τὸ τέλος ὁ ἀνακριτὴς ἐζήτησε και μετέβησαν ὅλοι εἰς τὸ Κάρκαρον, εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ὁποῦο διέκρινον ἀκόμη διατηρουμένας σταγόνας αἵματος. Ἡ Ἐλένη συλλαβοῦσα τὴν ὑπόψιν ὅτι ἐκεῖ μέσα εἶχε βίβη ὁ ἀδελφός της προέτεινε εἰς πολλοὺς συγχωρικοὺς της ἐπ' ἀμοιβῇ νὰ καταβῶσιν ἐκεῖ και ἐρευνησῶσιν. Ἀλλ' οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ πράξῃ τοῦτο, διότι κατείχοντο ὅλοι ὑπὸ τρόμου μεγάλου διὰ τὰ ἐρεβώδη αὐτοῦ σπλάγχνα και τὰς ἀπαισίας παραδόσεις, αἱ ὁποῖαι λέγονται περὶ αὐτοῦ μεταξύ τῶν χωρικῶν. Ἡ Ἐλένη ἐν τούτοις ἐπέμεινε προσφέρουσα γενναίαν ἀμοιβήν, δύο ὅλα χωράφια, και ἐπεισθησαν τέλος νὰ κατέλθωσι δύο χωρικοί, οἱ ὁποῖοι μετὰ πολλοῦ κόπου ἠδυνήθησαν ν' ἀνακαλύψωσι μετὰ τῶν πετρῶν τὸ σῶμα τοῦ Ἀθανάση και νὰ τὸ ἀνασύρωσι διὰ σχοινίων, ἀγνώριστον σχεδόν.

Τότε τὸ ἐγκλημα ἀπεκαλύφθη ἐν ὅλῃ τῇ στυγερα αὐτοῦ και ἀληθεῖ ὄψει. Εὐθύς δ' ἐξεδόθη ἐνταλμα κατὰ τῶν δραστῶν και τῆς Μαρίας και ἐφυλακίσθησαν ὅλοι εἰς τὰς φυλακὰς Λαμίας.

\*

Καὶ ἐν Λαμίᾳ ὅμως ἡ καλλονὴ τῆς Μαρίας ἐπέπρωτο νὰ φέρῃ ἄλλα δυστυχήματα. Ὁμοίᾳ πρὸς τὰ ὠραία ἐκεῖνα ἄνθη τῶν ἀγρίων δασῶν τῶν ὁποῖων τὸ ἄρωμα προξενεῖ τὸν θάνατον εἰς ἐκείνον ὅστις τὰ προσεγγίζει ἡ Πενταγιώτισσα λυγερὴ ἦτο ὑπὸ τῆς φύσεως προωρισμένη νὰ προξενῇ καταστροφὴν εἰς τοὺς πλησιάζοντας αὐτήν.

Ὀλίγαι ἡμέραι παρήλθον ἀπὸ τῆς καθείρξεως τῆς Μαρίας ἐν τῇ φυλακῇ Λαμίας και ὁ δεσμοφύλαξ, τεσσαρακοντούτης ἀνὴρ, συνέλαβε σφοδρότατον ἔρωτα πρὸς αὐτήν. Ἡ λυγερὴ, πανοῦργος γυνή, ἐπρότεινε εἰς αὐτὸν ὅτι θὰ συγκατένευε νὰ τὸν ὑπανδρευθῇ ἐὰν οὗτος ἐφρόντιζε νὰ τὴν ἀπαλλάξῃ τῆς κατηγορίας. Οὗτος ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς μεγάλης τὴν πρότασιν κατ' ἀπαίτησιν τῆς Μαρίας ἀφῆκε ν' ἀποδράσῃ δῆθεν τῶν φυλακῶν ὁ Τούρκικος και ὄνειροπολῶν τὴν μετὰ τῆς ὠραίας δεσμώτιδος ἐνωσίν του, ἐν στιγμῇ μεγάλῃ τοῦ πάθους τοῦ ἐξάψεως, ἐφαρμάκωσε τὴν σύζυγον και τὸ τέκνον του, ἵνα μὴ ἔχῃ αὐτοὺς ἐμπόδιον εἰς τοὺς σκοποὺς του.

Μετ' ὀλίγον ἐγένεε και ἡ δίκη τῆς Μαρίας και τῶν συνενόχων της ἐν Μεσολογγίῳ. Καὶ διότι οἱ δικασταὶ δὲν εὗρον φαίνεται ἀρκετὰς ἀποδείξεις ἐνοχοποιούσας αὐτοὺς ἐκήρυξεν ὅλους ἀθώους. Ὁ δεσμοφύλαξ, ὅστις εἶχεν ἀκολουθήσῃ τὴν Μαρίαν ἐκεῖ και ἐκόπη διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν της, ἤρχισεν ἤδη νὰ ὑπενθυμίζῃ εἰς αὐτήν τὰς πρώην ὑποσχέσεις της και τὰς τόσας θυσίας τὰς ὁποῖας ἔκαμε χαρὴν αὐτῆς. Ἡ Μαρία

ἠνείχετο αὐτὸν και ἐφαίνετο εὐμενῶς ἀκούουσα τοὺς λόγους του μέχρις οὗ ἐφθασαν εἰς Βυτρινίταν, τὸ ἐπίγειον τῆς Δωρίδος ἀπ' ὅπου θὰ μετέβαινον εἰς Πενταγιούς. Ἐκεῖ ὅμως ἐπιτηδείως ὑποδαυλίσασα ἤγειρε τὸν χόλον τῶν συμπατριωτῶν της, ὅσοι εἶχον ἔλθῃ διὰ τὴν δίκην, κατὰ τοῦ δυστυχῆ δεσμοφύλακος και τὸν ἀπεδίωξαν κακῶς ἔχοντα.

\*

Ἡ Μαρία οὕτω ἐπέστρεψε μετὰ τῶν συντρόφων εἰς τὴν πατρίδα της, πάντοτε εὐχρους, πάντοτε ὠραία, ἀλλὰ και πάντοτε τρελλή. Ὡσεὶ πεισμόνουσα διὰ τὴν περιφρόνησιν τὴν ὁποῖαν ἐδείκνυον πρὸς αὐτήν οἱ χωρικοὶ ἵνα τιμωρήσῃ τὸ σφάλμα της και περιφρονούσα τὰς προλήψεις των, ἤρχισεν ἐτι ἐλευθερώτερον βίον νὰ διάγῃ. Οἱ ἐρασταὶ ἦσαν πρόθυμοι και αὐτὴ ἐφαίνετο προθυμότερα. Παρεδίδοτο εἰς τὸν ἕνα ἐξ ἀδελφῶν εἴτα τὸν ἄλλου συγγενοῦς της. Συνέζη ἐπὶ καιρὸν μετὰ τοῦ ἐνὸς ἐραστοῦ και αἴφνης διὰ μίαν ἰδιοτροπίαν προσεκολλάτο εἰς ἄλλον. Καὶ ἐν τῷ μεταξύ ὕβριζε τοὺς συγχωρικοὺς και τὰς γυναῖκας των εἰς τὰς κατηγορίας των ἀντέτασσε βανδύσους ὕβρεις εἰς τὰς νοθεσίας τῶν συγγενῶν της ἐκάγχαζε περιφρονητικῶς και παρήγγελλεν εἰς τὴν ἀδελφὴν της ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μετὰ πεισματώδους ἀναιδεΐας τὰ αἴσχη της.

Οἱ συμπατριῶται τῆς Μαρίας ἵνα στιγματίσωσι καλλίτερον τὴν διαγωγὴν της, θέλοντες νὰ παραδώσωσιν εἰς αἰώνιον ἀνάθεμα τὰ κακουργήματά της, ἔκαμαν εὐθύς τὸ τραγοῦδι της:

Ἐπὶ Σάλωνα σφάζουν τραγιά και ἔτὸ Χριστὸ κριάρια  
Και ἔτῃς Μαρίας τὴν ποδιά σφάζονται παλληκάρια.  
Κλείσε τὰ παραθύρια σου και σκέπασ' τὴ φωτιὰ σου  
Νὰ μὴ φανῇ ὁ ἀπικὴς σου ὅπ' ἔχεις ἔτῃν ποδιά σου.  
Τί ν' τὸ κακὸ ὀπώκαμες ἔτὸ ὄλοιο τὸ Θανάση;  
Τὸν ἀδερφὸ σου σκότωσες τὸν Τούρκο γιὰ νὰ πάρῃς.  
Ἐπὶ Κάρκαρον τὸν ἔρριξες, ἔτὸν Κάρκαρον τὸν ἔριχνεις.  
Κανεὶς δὲν κ' ἀπόφασιν νὰ μὴ γιὰ νὰ τὸν βγάλῃ.  
Ὁ Γιάννης κ' ἀπόφασιν νὰ μὴ γιὰ νὰ τὸν βγάλῃ  
Παίρνε πεντάδιπλα σχοινιά με δεκοχτῶ φανάρια.  
Σ' ἀν' μὴ πῆκε και τὸν ἔβγαλε ἔτὸ αἶμα βουτηγμένον  
Και ἡ Μαρία λιγοψυχῆ και πέφτει νὰ πεθάνῃ.  
— Τίνας τὰ λὸς αὐτὰ Μαρία και Τούρκοπιστευμένη;  
Ἐπὶ σου ποῦ τὸν σκότωσες και τώρα θὰ τὸν κλάψῃ;

Τὸ πρῶτον διστιχον εἶνε ὁ ὕπατος πρὸς τὴν γυναικείαν καλλονὴν ἐπαίνος οἱ δὲ λοιποὶ στίχοι ἀπειροκαλλοὺς καταγγελία τοῦ παραπτώματος τῆς Μαρίας. Ἀλλ' ὅπως πάντοτε κατὰ τοὺς κανόνας τῆς φύσεως συμβαίνει, παν ὅτι μέγα και ἐξοχον, ἐκεῖνο μόνον ν' ἀνθίσταται εἰς τὴν παροδὸν τοῦ χρόνου, τὸ παράπτωμα τῆς λυγερῆς σχεδὸν ἐλησμονήθη ἤδη. Μόλις και μετὰ βίας θὰ δυνήθῃ ὁ περιεργὸς διαβάτης ν' ἀκούσῃ μετὰ τῶν τόσων συμπατριωτῶν της, μεταξύ τῶν συνηλικιωτῶν και τῶν φίλων της τὴν λεπτομερῆ ἱστορίαν αὐτοῦ μετὰ πολλὰς δὲ και κο-

πιώδεις ἀνασκαλεύσεις εἰς τὴν μνήμην τῶν γερωτοτέρων θ' ἀνεύρη τοὺς ἐξηθρομένους και πενιχροὺς στίχους τοῦ τραγοῦδιού της. Αἱ ἐξοχοὶ καλλοναὶ ὅπως και τὰ ἐξοχα πνεύματα δὲν ὑποβάλλονται εἰς τοὺς τετριμμένους τύπους τῶν κοινῶν θνητῶν ἀλλ' ἐπιβάλλουσι τοὺς ἰδικούς των. Καὶ ἡ Μαρία ἠδυνήθη νὰ δεσπῶσῃ τῶν συγχωρικῶν της ἡ ἀνάμνησις τῆς καλλονῆς της ἐφυγάδευσε τὴν ἀνάμνησιν τοῦ παραπτώματος και δὲν ἀπέμεινε ἐξ αὐτοῦ εἰμὴ ὅπως ἐπὶ σαπφειρίνης και ἡρέμου θαλάσσης ἐπιπλέωσι συντρίμματα πλοίου, τοῦ μένουσ τῆς μαρτύρια. Ὀλίγον δὲ ἀκόμη και θὰ ἐκλείψουν ἐντελῶς και αὐτὰ. Καὶ δὲν θὰ μένῃ πλέον εἰμὴ ὡς ὀπτασία Χερουβεὶμ πλανωμένη καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. γλυκεῖα ἀνάμνησις, παράδοσις τυφερά και λατρευτὴ τὸ εὐγραμμον πρόσωπον, τὸ χυτὸν ἀνάστημα, οἱ εὐγλωττοὶ ὀφθαλμοί, ἡ ἀμύθητος χάρις ὡς ἰδανικός τύπος τῆς λυγερῆς και ὁ πρὸς αὐτήν ἐξοχος ὕμνος, εἰς βαρύτιμος μαργαρίτης τῆς πατρίδος Μούσης, τὸν ὁποῖον θὰ τραγοῦδῶσι πάντοτε μετὰ συγκινήσεως τὰ παλληκάρια και αἱ λυγερὰ τῶν χωριῶν:

Ἐπὶ Σάλωνα σφάζουν τραγιά και ἔτὸ Χριστὸ κριάρια  
Και ἔτῃς Μαρίας τὴν ποδιά σφάζονται παλληκάρια.

ΑΝΑΡΑΓΕΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΕΑΣ

## ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

### ΠΑΡΑΦΡΩΝ

(Συνέχεια και τέλος).

— Ποιὸς ἦτανε ἔτῃ Μελοῦνα;... ἀνακραυγάζει. Ἦτανε κανεὶς ἀπὸ σὰς ἔτῃ Μελοῦνα;... Ἐγὼ ἤμουνα!... Νύχτα, σκοτάδι πίσσα!... «Ἐμπρός! μάρε!»... φωνάζει ὁ λογαγός... «Πῦρ!»... Ἀντίκου Τούρκοι μελλεοῦνι!... Μπᾶμ-μποῦμ ἔμεϊς, μπᾶμ-μποῦμ ἐκεῖνοι... Ἄϊντε μωρὲ σκοτωμός!...

— Μὰ τοὺς εἶδες ἐσὺ, Γιάννη, τοὺς Τούρκους;...  
— Δὲν τοὺς εἶδα λέει;... Ἐσὺ δὲν τοὺς εἶδες!... Κακομοίρη μου!... Θερία ἴσα με καὶ πάνου!... Μὲ τὰ σαρίκια τους!... Μὲ τὰ φέσια τους!... Μπᾶμ! Μπούμ!...

— Μὰ ποῦ πρωτοῦσυνα, ἔτῃ Μελοῦνα ἡ ἔτὸ Γκριτζόβαλη;...

— Καὶ ἔτῃ Μελοῦνα και ἔτὸ Γκριτζόβαλη και ἔτὸ Ζάρκο!... Ἀμμή;... Ἀπὸ τῇ Μελοῦνα πήγαίνα ἔτὸ Γκριτζόβαλη!... Ἀπὸ τὸ Γκριτζόβαλη ἔτὸ Ζάρκο!... Ἀπὸ τὸ Ζάρκο ἔτῃ Μελοῦνα!... Διὰ νυχτός!... Τί θαρρεῖς τάχα;... Στρατιωτικὴ πορεία σου λέει ὁ ἄλλος!... Τὸ σάκκο ἔτὸν ὦμο κ' ἐμπὸς-μάρε!... Ἐν-δουό! Ἐν-δουό! Ἐν-δουό!...

— Μπᾶ! κ' ἐλκώθηκες κ' ὅλα, Γιάννη;

— Ἐγὼ;... Δύο πληγαὶς!... Μιὰ ἔτὸ στῆθος κ' ἄλλη ἔτὸ μερί!... Μὲ μαρτίνι!... Ἐερὸ μὲ πήγανε ἔτὸ νοσοκομεῖο!... Ἐτὰ Τρικκαλα, μέσα!... Θέλεις νὰ τῆς ἰδῆς;...

Ζητεῖ δὲ ν' ἀποκαλυφθῇ, νὰ ἐπιδείξῃ τὸ κρέας του γυμνόν, νὰ ἀποβάλλῃ και αὐτὰ τὰ βράκη του, ἵνα φανοῦν τὰ δῆθεν τραύματα αὐτοῦ. Καὶ ἐξακολουθεῖ οὕτως ἀπαράλλακτα ἐπὶ πολὺ, συγγέων πράγματα και τόπους και γεγονότα, σαλιαρίζων ὅτι κ' ἂν τοῦ φθάσῃ και τοῦ κατεβῇ, ἀσυναρτήτως, ἀλλὰ ποτὲ μὴ ἀπομακρυνόμενος τοῦ προσφιλοῦς του θέματος. Λέγει δὲ ταῦτα, μὴ δυνάμενος νὰ σταθῇ πουθενά, ἀενάως πηγαινοερχόμενος, ἀλλοτε ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ, ἀλλοτε πλησίον τραπέζιου, ἀλλοτε μέσα εἰς μαγαζεῖον, ἀλλ' ἀκούων παν ὅτι και ἂν λέγεται αὐτῷ και δίδων τὰς καταλλήλους ἀπαντήσεις. Δὲν διακόπτει δὲ τὴν στρατιωτικὴν του φληναφίαν παρὰ μόνον ὅταν τύχῃ νὰ ἰδῇ ἡ συναντήσῃ διαβάτην τινά, καλοενδεδυμένον κᾶπως. Τότε τὸν πλησιάζει εὐλαβῶς, τὸν χαιρετᾷ μετὰ διακρίσεως, και, πύων τὸν χεῖμαρρον τῶν κενῶν φράσεων ἄς προσχέει τὸ στόμα του, προσεκτικῶς και μελιχρῶς:

— Χρυσὸ μου, δόσε μου μιὰ δεκακρίτσα, τῷ λέγει.

Καὶ ἂν μὲν ὁ διαβάτης σταθῇ και τῷ δώσῃ τι, ὑποκλίνεται βαθέως και μορφαίνει ἐξ εὐχαριστήσεως ἀλλ' ἂν παρέλθῃ ἀδιάφορος, ἐπιστρέφεται εὐθύς, κ' ἐπαναρχίζει τὴν φλυαρίαν του, μετ' ἐπιτάσεως κενολογίας ἀφορητοῦ.

— Ἄϊντε μωρὲ τί νὰ σοῦ κάμω!... Ἐπρεπε νὰ μὰς ἀφήσῃ ὁ Τρικουπης!... Δὲ μὰς ἀφρησε!... Τότε θάβλεπες!... Ἐτῇ Σαλονίκη θὰ μπαινάμε!...

— Μὰ πῶς δὲ σὲ προβιδάσαν ἐσένα, Γιάννη;... Ποῦ εἶνε ὁ βαθμός σου;... Ὀλους τοὺς ἄλλους ποῦ ἦτανε ἔτὸν πόλεμο τοὺς προβιδάσαν, τῷ παρατηρεῖ τις.

— Ἐμένα νὰ μὲ προβιδάσουνε; βοᾷ εἰς ἀπάντησιν ὁ Γιάννης. Ἐμένα θέλουνε νὰ μὲ σκοτώσουνε, ὄχι νὰ μὲ προβιδάσουνε!... Ὁ Τρικουπης ὁ φονιάς νὰ μὲ προβιδάσῃ;... Αὐτὸς θέλει νὰ μὲ σκοτώσῃ!...

Καὶ ἀναμιμνησκόμενος αἰφνιδίως προσφάτου τινὸς μυστηριώδους δολοφονίας κάποιου δεκανέως.

— Θέλουνε νὰ μὲ σκοτώσουνε! ἐπαναλαμβάνει. Ἐάν τὸ δεκανέα τὸν Πάνου!... Μὰ δὲ θὰν τοὺς γείνη τὸ χατήρι!... Ὅχι, δὲ θὰ μὲ σκοτώσουνε!... Δὲ θὰν τοὺς ἀφίσω νὰ μὲ σκοτώσουνε!...

Ἄδηνον δὲ ἀπὸ τί ἀπροσδοκῆτως καταληφθεὶς ἄριστικῶς, ἐπιμένει ἀνακραυγάζων ἐπὶ μακρόν, ἐν συνεχείᾳ, γοερῶς, διὰ τρόπον ἀληθῶς ἐμβάλλοντος εἰς φρικὴν.



— Θέλουμε νά με σκοτώσουνε!... Θέλουμε νά με σκοτώσουνε!...

— 'Αλλ' ἀπό παρκακίμενου παντοπωλείου ὑπηρέτης ἐκάλεσεν αὐτόν.

— Γιάννη, ἔλα νά πιῆς μαστίχα... .

— Μαστίχα;... Πού εἶν' τῆ; λέγει ὁ τρελλός με ἀστραπὴν μεθύσου ὀρέξεως εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.

— Νά, ἔλα! ἀποκρίνεται ὁ ὑπηρέτης. Καὶ χύνει ἐντὸς μικροῦ ποτηρίου ὕγρον τι.

Ὁ Γιάννης προσέρχεται μετὰ χαρᾶς καὶ πίνει· ἀλλὰ νερόν φαίνεται ἀπλοῦν ἢν τὸ ἐγγυθὲν καὶ ἀποπτύων τὸ ποτόν μετ' ἀηδίας.

— Μὲ κοροϊδεύεις μωρέ!;... τῷ λέγει. Μαστίχα εἶν' αὐτὴ μωρὴ ἢ νερό;... Μουσκέτο θέλεις μωρέ!... Διαταζώ νά σέ μουσκετάρουν!... Σοῦ ξήλωσα τὰ γαλόνια, κακομοίρη!... Καθαίρεσις!...

Ἀντικρὺ καθήμενος, ἐντὸς ἄλλου μαγαζείου, πρὸ τοῦ μπαγκου του, ὁ καταστηματοῦχος εἶδε τὴν σκηνὴν καὶ ὡς διὰ τὸν παρηγορήσῃ.

— Γιάννη, ἄφησέ τον αὐτόν, ἐκραξεν. Ἔλα νά σοῦ δώσω μιὰ σαρδέλλα!...

Καὶ ὁ Γιάννης, ἐπιλανθανόμενος ἀμέσως, τρέχει καὶ εἰσέρχεται ἐν σπουδῇ καὶ πλησιάζει τὸν μπακάλην. Ἄλλ' ἀντὶ τῆς σαρδέλλας οὗτος, ἐγείρων τὴν δεξιάν καὶ συνενῶν τὸν ἀντίχειρα καὶ τὸν λιγανόν, τῷ καταφέρει ἀνὰ μέσον τῆς ῥινόσ ἰσχυρὰν μυτιάν.

Ὁ τρελλός ἐπόνεσε καὶ ὠργίσθη τὴν φορὰν αὐτήν.

— Καὶ σὺ ἀκόμη μωρέ;... κρυγάζει ὡς ὁ Καῖσαρ. Στρατιώται, πάρτε τους καὶ τοὺς δύο!... Μουσκέτο!... Φεεέρτεε ἄρη!... Σκοροπεύσατε ἄρη!... Πῦρ!...

Καὶ ἐξέρχεται μετ' ὄρη. Ὡς δὲ τὰ προσταγμάτα ἀτίνα ἀπήγγειλε νά τὸν ἐκίνησαν εἰς ζέσιν καὶ νά τοῦ ἐκέντησαν τὸν οἶστρον, σωρείαν ὄλων τοιοῦτων ἄρχεται ἀπαγγέλλων.

— Ταξιαρχία κατ' ἐνωμοτίας ἀριστερὰ μετωπιδόν! ἀναβοᾷ. Οὐλαμός δεξιᾷ!... Ζυγεῖτ' ἐπ' ἀριστερᾷ!... Ἄαα... τινῶς!... Ἐφ' ὄπλου λόγγην!... Ἄαα... ρίθμησις!

Ἐκτελεῖ δὲ ταῦτα συγχρόνως, ἀπομιμούμενος τὴν πορείαν ὀλοκλήρου σώματος βαδίζοντος, ἀναβαίνων καὶ καταβαίνων, προσποιούμενος ὅτι χειρίζεται φανταστικόν ὄπλον, ὅπερ ἄλλοτε τοποθετεῖ ἐπὶ τοῦ ὄμου του, ἄλλοτε ρίπτει παρὰ πόδας, ἄλλοτε προτείνει ὡς φέρον αἰχμὴν δι' ἧς νά διατρύπησῃ τὸν ἀέρα, καθηδυνόμενος προφανῶς ἐν τῇ ἀνοίᾳ του.

— Βῆμα σημειωτόν, μάρσι, ἐπιτάσσει ἐκυτῷ.

Καὶ σταματᾷ, κάθετος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἀκίνητος τὸ λοιπὸν σῶμα, τινάσων μόνον ἡρέμα τοὺς πόδας πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ τὰ ὀπίσω.

— Τροσοκαθὴν! ὀλολύζει μετὰ τοῦτο.

Καὶ τοποθετεῖ τοὺς βραχιόνάς του ὑψωμένους καὶ συγκεκαμμένους ἐκατέρωθεν τοῦ στήθους του, με συνεσπασμένους τὰς πυγμάς, καὶ τρέχει ἀναμέσον τῆς πλατείας κωνιῶδης, ἐπιφωνῶν πάντοτε, ἐν ἰδρωτὶ καὶ βόγκῳ ἀνεγείροντι τὸν θώρακά του ἐκ τοῦ δρόμου, διακεκομμένως.

— Ἐν—δυσ!... Ἐν—δυσ!... Ἐν—δυσ!...

Διήλασεν οὕτω τὴν πλατείαν, ἐπανειλημμένως, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω, ἀκράτητος. Ἄλλὰ σσεὶ δὲ διευθύνσεις ἀνὰ πᾶν λεπτόν, καὶ ἀναφαίνεται πότε πρὸς ἀνατολὰς καὶ πότε πρὸς δυσμάς, πότε πρὸς ἄρκτον καὶ πότε πρὸς μεσημβρίαν, καὶ ἀνατρέπει περὶ καθισμά τι, καὶ προσκρούει εἰς βρελλίον σαρδέλλων παρὰ τὴν θύραν μαγαζείου, καὶ σκοντάπτει εἰς λίθον μετὰ βίας, καὶ ἀσθμικίνει καὶ ἀγωνιᾷ ἐν τῇ ἐξασκήσει τοῦ ἀήθους αὐτῷ καθήκοντος, ὅπερ ἐπιβάλλει εἰς τὸ ἀσυνεῖδητον σῶμα του ἡ παρκακίουσα ψυχὴ του. Δις ἢ τρίς μόνον ἐσταμάτησεν ἵνα ζητήσῃ ἀπὸ διαβατῶν «μίαν δεκαρίτσαν».

Ἄλλ' οἱ διαβάται παρήλθον ἀδιάφοροι, χωρὶς νά τὸν ἀξιῶσιν προσοχῆς ἢ ἀπαντήσεως. Καὶ αὐτὸς λοιπὸν, ὑπερηφάνως, δὲν παύεται πλέον πληρῶν τὴν πλατείαν διὰ τῶν γυμνασίων του, ἀκίνητος, πλανώμενος ἀνὰ τὰ βάθη τῆς καὶ ἀναρριγόμενος ἀνὰ τὰ ὕψη τῆς καὶ κάμων τὸν γῦρον αὐτῆς πολλάκις ὀλόκληρον. Τῷ φωναζοῦν πάντοτε ἀπὸ πολλῶν μερῶν, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἀκούει ἢ δὲν θέλει νά ὑποταχθῇ εἰς τὰς προσκλήσεις. Καὶ ὡς ὑπνωτισμένος, διευθυνόμενος ὑπ' ἀοράτου ἐξωτερικῆς βουλήσεως, ἄλλοτριαι, ὠθούμενος ὑπ' ἀγνώστου χειρὸς ἀκολουθούσης ἐξοπίσω του, τρέχει ἀδιαλείπτως, με ἀφρόν περὶ τὰ ὠχρὰ χεῖλη του καὶ τὸν τρυπημένον του μανδύαν κυματίζοντα. Τοῦ ἐφυγε κατὰ τὸν δρόμον ἐντελῶς καὶ ἕτερον τῶν τμημάτων τῶν δῆθεν παπουτσιῶν του ἀτίνα φορεῖ. Ἄλλ' οὕτε τοῦτο τῷ προξενεῖ τὴν παρκακίαν τυχὸν συγκίνησιν, καὶ αἰ πρὸς ἐαυτὸν ἐπικλήσεις του δὲν ἀνακαίτιζοντ' ἀπὸ τίποτε, ἐν πρωτακουστῷ παραλήφῃ:

— Ἐν—δυσ!... Ἐν—δυσ!... Ἐν—δυσ!...

Καὶ ὡς διὰ νά συμπληρώσῃ λέγεις τὴν εικόνα καὶ νά συνοδεύσῃ τὴν συμφωνίαν τῶν διαδεχομένων ἄλληλα στρατιωτικῶν του προσταγμάτων ἀπὸ τοῦ δρομίσκου τοῦ ἀνερχομένου ἐκ τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας, καθ' ἣν ἀκριβῶς ὄραν ὁ τρελλός εἰς τὴν γωνίαν τοῦτου ἴσταται, κλαγγὴ ξίφους ἤχησε. Τὸ περὶ τὸ στόμα τοῦ Γιάννη αἰώνιον μειδιᾶμα ἐφώτισεν ὄλην τὴν μορφήν αὐτοῦ καὶ στρέφεται περιχαρῆς. Ἐπροχώρησε

## ΦΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΡΙΣΛΕΡ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΔΩΔΕ

Μετὰφρασις Χ. Ἀννίνου

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ἀφοῦ ἔγραψε τὴν ἐπιστολήν της ἡ Κλαίρη Φρομῶν ἐφόρεσε μέγα ψιάθινον σκιαδίον, διότι αἱ πρῶται ἡμέραι τοῦ Αὐγούστου ἦσαν λαμπραὶ καὶ θερμόταται καὶ κατῆλθεν ὅπως τὴν βίβη ἰδιοχείρως εἰς τὸ κιβωτίδιον, ὅθεν ὁ ταχυδρόμος παρελάμβανε κατὰ πάσαν πρωίαν διερχόμενος τὴν ἐκ τῆς ἐπαύλεως ἀλληλογραφίαν.

Εὕρισκετο τὸ γραμματοκιβώτιον εἰς τὴν ἐσχατιάν τοῦ κήπου, εἰς μίαν γωνίαν τῆς ὁδοῦ. Ἐσταμάτησε πρὸς στιγμὴν παρατηρούσά τὰ δένδρα τῆς ὁδοῦ, τοὺς περὶξ λειμώνας ὡσεὶ ὑπνώττοντας καὶ καταφώτους ἐκ τοῦ ἡλίου. Πέραν ἐφαίνοντο οἱ θερισταὶ ἐπιστρέφοντες μετὰς τελευταίας δέσμας, ὀλίγον ἀπωτέρω ἕτερος εἰργάζετο. Ἄλλὰ πάσα ἡ ἐκ τῆς σιωπηλῆς ἐργασίας μελαγχολία ἐξηρανόετο διὰ τὴν νεανίδα, ἀγαλλιώσαν ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἐμελλε νά ἐπανίδῃ τὴν φίλην της.

Οὐδεμίαν πνοὴν ἠγέρθη ἐκ τῶν πρὸς τὸν ἕριζοντα ὑψηλῶν λόφων, οὐδεμίαν φωνὴν προῆλθεν ἐκ τῆς κορυφῆς τῶν δένδρων ὅπως τὴν προειδοποίησῃ διὰ τινος προκινήματος καὶ τὴν ἐμποδίσῃ ν' ἀποστείλῃ τὴν ἀπαίσιον ἐπιστολήν. Ἀμέσως ἐπιστρέψασα ἠσυχολήθη νά προετοιμάσῃ διὰ τὴν Σιδωνίαν κομψὸν θάλαμον παραπλεύρως τοῦ ἰδικοῦ της.

Ἡ ἐπιστολὴ ἔφθασε πιστῶς εἰς τὸν προορισμόν της. Ἐκ τῆς μικρᾶς πρασίνης θύρας τῆς ἐπαύλεως τῆς περιβαλλομένης ὑπὸ αἰγοκλήματων καὶ ἄλλων ἀναρριγόμενων φυτῶν ἔφθασε τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἐσπέραν εἰς Παρισίους, μετὰ τὴν σφραγίδα τοῦ Σαβινῦ, ἡρωματισμένη ἐκ τῆς εὐωδίας τῆς ἐξοχῆς καὶ παρεδόθη εἰς τὸ πέμπτον πάτωμα τῆς ὁδοῦ Μπράκ.

Μεγάλην αἰσθησιν προῦξένησεν αὐτῇ. Τὴν ἀνέγνωσεν τρίς, ἐπὶ οὗτῳ δὲ ἡμέρας μέχρι τῆς ἀναχωρήσεως ἐμεινεν ἐπὶ τῆς ἐστίας πλησίον τῶν κειμηλίων τῆς κυρίας Σέβη. τοῦ ὀρολογίου μετὰ τὸ ὕψινον σκίασμα καὶ τῶν ἀγγείων τῆς ἐποχῆς τῆς αὐτοκρατορίας. Διὰ τὴν Σιδωνίαν ἤτο οἰονεὶ μυθιστόρημα ἐξαισίον, πλήρες τρυφῆς καὶ γοητείας, ὅπερ ἀνεγίνωσκε χωρὶς ν' ἀνοίξῃ, ρίπτουσα μόνον ἀπλῶς τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ λευκοῦ φακέλλου, ἐφ' οὗ ἐξεῖχε κεντημένον τὸ μονόγραμμα τῆς Κλαίρης Φρομῶν.

Ποῦ σκίψις πλέον περὶ γάμου! Τὸ σπουδαιότερον ἤτο τώρα ποῖον ἐνδυμασίαν νά φορέσῃ διὰ νά μεταβῇ εἰς τὴν ἐπαυλίαν. Περὶ τούτου ὤφειλε ν' ἀσχοληθῇ, νά κόψῃ, νά προσαρμόσῃ,

μετὰ σπουδῆς βήματα τινά, κ' εὕρισκετ' ἀντιμέτωπος πρὸς νεκρὸν λογίαν, εὐεῖδῃ, μετὰ τὸν μυστικὰ συνεστραμμένον μετὰ προσοχῆς, συνεσφιγμένον δὲ τὸ ξίφος περὶ τὴν λεπτὴν ὄσφυν στερεῶς καὶ πληττον ἐρρυθμῶς τὸν εὐθυτενῆ μηρόν.

Ὁ Γιάννης πλησιάζει πρὸς αὐτὸν ἐν σεβασμῷ.

— Χρυσό μου, τῷ λέγει μετὰ τὸν γλυκύτερόν του τόνον, κατὰ τὴν συνήθη φρασεολογίαν του, χρυσό μου, δόσε μου μιὰ δεκαρίτσα!...

Ἄλλὰ φωνὴ τραχεῖα ἠκούσθη εἰς ἀπάντησιν.

— Ἄ 'στὸ διάολο βρέ!...

Προδήλωσε, ὁ Γιάννης δὲν ἀνέμενε ποτέ τοιαύτην ὑποδοχὴν, μάλιστα δὲ ἀπὸ... *suradelfor!* Καὶ πτήσων ὄλος ὑπὸ τὴν ὕβριν, περιδεῆς τὸ ὄρος καὶ χαμαιζήλος.

— Στρατηγέ μου, μὴ με διώχνεις, ὑπολαμβάνει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εὐλαβῶς. Ἐγώ... ἀνήκω εἰς τὸ στρατό κ' ἐγώ!... Εἶμαι στρατιωτικὸς κ' ἐγώ!... Ἐπολέμησα!... μετὰ τὸν Πετροπουλαχῆ!... Δόσε μου μιὰ δεκαρίτσα.

Ἄλλ' ἡ φωνή, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τραχυτέρα, βάνουσε:

— Μωρ' ἐρχεσαι νά πᾶς 'στὸ διάολο λέγω γ'ὼ!...

Τῆς παρκακίσεως τοῦ τρελλοῦ ὁ τόνος ἐχαμηλώθη πλέον ἐντελῶς, θωπευτικὸς καὶ ἰκετήριος.

— Στρατηγέ μου, γιατί με βρίζεις; ἐπαναλαμβάνει ταπεινῶς. Σὲ προβίβαζώ... στρατάρχη!... Δόσε μου μιὰ δεκαρίτσα!

Ἄλλὰ βραπίσμα δεινόν, πάση δυνάμει σφενδονισθέν, σφοδρότατον ἀκούετ' ἐκρηγνόμενον, κροτάζον ἐπὶ τῆς ἐξυρισμένης παρειας του. Ἐκροτάζθη ἐπὶ τῶν βραχιῶν αὐτοῦ σκελῶν ὁ ἄνθρωπος, ἠπλώσε τὰς χεῖρας πρὸς τὸ κενόν, καὶ διαμίας ἐβρόντησε καταγῆς. Ὁ δυστυχῆς παρὰ φρον κυλιέται χαμαὶ, ἐντὸς τοῦ βορβοῦρου τοῦ παραρρέοντος βραχίου τῆς ὁδοῦ, βάλλων φρικτῶδῃ οὐρλιάσματα. Καγγάζουσι δὲ βροντωδῶς οἱ περιεστώτες ἄπαντες, καὶ ἐπιχειρεῖ τῶν ὑπηρέτων ὁ σφοδρότερος, καὶ τις τούτων διερχόμενος ὠθησεν αὐτόν διὰ τοῦ ποδός, πειρώμενον ν' ἀνεγερθῇ, ἵνα ἐπαναπέσῃ. Καὶ ὁ κύριος λογίας, σοβαρὸς καὶ ἀξιοπρεπῆς, ἐξακολουθεῖ τὸν δρόμον του, μεταβάνων εἰς τὰ παραπήγματα...

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ

## ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Αἱ ἀρεταὶ γίνονται ἐν τῷ συμφέροντι ὅπως οἱ παταμοὶ ἐν τῇ θαλάσῃ.

Συγγρότερον ἀμείβει ὁ κόσμος τὰς σκιάς τῆς ἀρετῆς ἢ αὐτὴν τὴν ἀρετὴν.

Ἄπατηλὴ εἶνε ἡ ἐλπίς, ἀλλὰ φέρει τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸ τέρμα τοῦ βίου διὰ λείας ὁδοῦ.



νά δοκιμάση ἐσθῆτας, πίλους... Ἄτυχῆς Φράντς! Πόσον αἱ προετοιμασίαι αὐταὶ τὸν ἐθλίβον! Ἡ ἀναχώρησις αὐτῆ εἰς Σαβινύ, καθ' ἣς μάτην προσεπάθησε ν' ἀντιταχθῆ, ἐβράδυνεν ἐτι μάλλον τὸν γάμον, ὃν ἡ Σιδωνία—χωρὶς αὐτὸς νὰ γνωρίζῃ τὴν αἰτίαν—καθ' ἐκάστην ἀνέβαλλεν. Δὲν ἠδύνατο νὰ μεταβαίη ἐκεῖ νὰ τὴν βλέπῃ· ἐκείνη δὲ πάλιν ἀφοῦ ἤθελεν εὐρεθῆ ἐκεῖ πέραν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν διασκεδάσεων τίς οἶδε πόσον καιρὸν θὰ ἔμενον.

Ὁ ἄπελπις ἐραστὴς μετέβαινε πάντοτε πρὸς τὰς κυρίας Δελομπέλ ὅπως ἀνακοινώσῃ ἐμπιστευτικῶς τὰ παράπονά του, χωρὶς οὐδ' ἐφάπαξ νὰ παρατηρήσῃ πῶς ἡ Ποθητὴ ἀνηγείρετο μετὰ σπουδῆς εὐθύς ὡς τὸν ἐβλεπεν εἰσερχόμενον διὰ νὰ τοῦ προσφέρῃ θέσιν πλησίον τῆς παρὰ τὴν τράπεζαν τῆς ἐργασίας καὶ πῶς ἐκάθητο καταπόρφυρος μετὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς λάμποντας.

Ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν δὲν ἐργάζοντο πλέον περὶ τὰ πτηνὰ καὶ τὰ ἔντομα. Ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ περιέρραπτον βοδίνου χρώματος ἐπιπροσθέτους ποδογύρους προωρισμένους διὰ τὴν ἐσθῆτα τῆς Σιδωνίας, οὐδέποτε δὲ ἡ χωλὴ νεανὶς ἐρραψε μετὰ τόσην εὐχαρίστησιν καὶ προθυμίαν, διότι ἦτο γνησίαι θυγάτηρ τοῦ Δελομπέλ ἢ μικρὰ αὐτῆ Ποθητῆ.

Εἶχε κληρονομήσῃ ἐκ τοῦ πατρὸς τῆς τὸ εὐκόλως πλανᾶσθαι καὶ τὸ μέχρι τέλους ἐλπίζειν μεθ' ὅλα τὰ ἐμπόδια.

Ἐνῶ ὁ Φράντς διηγείτο αὐτῇ τὰς ἐρωτικὰς τοῦ θλίψεως, ἡ Ποθητὴ ἐσυλλογίζετο ὅτι ἀφοῦ ἠθελεν ἀναχωρήσῃ ἢ Σιδωνία, θὰ ἤρχετο αὐτὸς καθ' ἐκάστην διὰ νὰ συνομιλῶσιν ἔστω περὶ τῆς ἀπουσίας· ὅτι θὰ τὸν εἶχεν ἐκεῖ πλησίον τῆς καὶ θὰ ἠγρύπνουσιν ἄναμνοντες τὸν «πατέρα» καὶ ὅτι ἴσως ἡμέραν τινὰ βλέπων αὐτὴν θὰ διέκρινε τὴν ὑπάρχουσαν διαφορὰν μεταξὺ τῆς γυναικὸς ἧτις ἀγαπᾷ καὶ ἐκείνης ἧτις ἀφίνει νὰ τὴν ἀγαπῶσιν.

Τότε ἡ ἰδέα ὅτι ἕκαστον κίνημα βελόνης εἰς τὴν ἐσθῆτα ἐσυντόμευε τὸν καιρὸν τῆς τόσον ἀνυπομόνως προσδοκωμένης ἀναχωρήσεως ἐνέπνεεν αὐτῇ ἑκτακτὸν δραστηριότητα καὶ ὁ ταλαίπωρος ἐρωτόληπτος μετὰ τρόμου ἐβλεπε τοὺς ποδογύρους καὶ τὰ ἐξαρτήματα τῆς ἐσθῆτος συσσωρευόμενα περὶ αὐτὴν, διακυλακούμενα ὡς μικρὰ κύματα.

Ὅτε τὸ φόρεμα ἠτοιμάσθη, ἡ δεσποινὶς Σέβη ἀνεχώρησεν εἰς Σαβινύ.

Ἡ ἐπαυλις τοῦ κ. Γαρδινῶ ἦτο ὠκοδομημένη ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ὀρζ παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμίου ἐκείνου, τόσον χαριεντός μετὰ τοὺς μύλους του, μετὰ τὰ νησιδία του, μετὰ τοὺς ὕδροφράκτας του, μετὰ τοὺς ἐκτεινόμενους κατὰ μήκος τῶν ὄχθων του μεγάλους χλοερὺς λειμῶνας.

Ἡ οἰκία εὐρύχωρον ὠκοδόμημα τῆς ἐποχῆς Λουδοβίκου τοῦ Ε' ταπεινὸς ἔχουσα τοὺς ὀρόφους καὶ ὑψηλοτάτην μόνην τὴν στέγην ἀπέπνευε μελαγχολίαν, ἰδίαν τινὰ ὄψιν ἔχουσα ἀριστοκρατικῆς ἀρχαιότητος, μετὰ πρόστα εὐρέα, μετὰ ἐξώστας ἐξ ἐσκωρικισμένου σιδήρου, μετὰ παλαιὰ ἀνθοδοχεῖα κατατετριμμένα ἐκ τῆς βροχῆς, ὧν τὸ κόκκινον χρῶμα συνέτεινε νὰ διαπρέπῃ ἐτι μάλλον ἡ θαλερότης τῶν ἐν αὐτοῖς φουμένων ἀνθέων. Ἐφ' ὅσον τὸ βλέμμα ἐξικνεῖτο ἐξετείνοντο τὰ τεῖχη ἰσχνὰ καὶ καταρρέοντα, καταρχόμενα δι' ἡρέμου κλίσεως μέχρι τοῦ ποταμοῦ. Ὁ πύργος τῆς ἐπικύλει ὑπερείχεν αὐτῶν διὰ τῶν μεγάλων ἐκ σχιστολίθου στεγῶν του, ἡ ἀγροικία διὰ τῶν ἐρυθρῶν κεράμων τῆς, ὁ θαυμασιὸς κήπος διὰ τῶν φιλυρῶν, τῶν κίγαιρων, τῶν μηλεῶν καὶ τῶν καστανεῶν του, συναναμιγνυομένων εἰς γραμμὴν συμπαγῆ καὶ ζοφερὰν διανοιγομένην κατ' ἀποστάσεις ὑπὸ τῆς θολίας τῶν δειροστοιχιῶν.

Ἀλλὰ τὸ θέλγητρον τῆς γηραιᾶς ἐκείνης ἰδιοκτησίας ἦτο τὸ ὕδωρ, τὸ ἐμφυχοῦν τὴν σιγὴν τῆς καὶ παρέχον μεγαλοπρέπειαν εἰς τὴν θεωρίαν τῆς. Ὑπῆρχον ἐν Σαβινύ παρεκτός τοῦ ποταμοῦ πηγαὶ καὶ κρήναι καὶ ἔλη, ἐνθα ὁ ἡλιος ἔδυνεν ἐν ἀπάσῃ αὐτοῦ τῇ μεγαλοπρεπεῖα· ἤρμοξε δὲ τοῦτο εἰς τὸ παλαιὸν κτίριον, τὸ βρουσκεπές, τὸ πρασινομένον, διαθεβρωμένον ὡς λίθος παρὰ τὸ χεῖλος βύκκος.

Δυστυχῶς εἰς Σαβινύ, ὅπως εἰς τὰ πλεῖστα τῶν ἀξιοθαυμάστων θερινῶν παρισινῶν μεγάρων, ἀπερ' οἱ ὀψίπλουτοι τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς κερδοσκοπίας κατέκτησαν ὡς λείαν των, οἱ οἰκοδεσπότες δὲ ἦσαν ἀνάλογοι πρὸς τὸ κτίριον.

Ἀφ' οὗτο ἠγόρασε τὴν ἐπαυλὴν ὁ γέρον Γαρδινῶ ἠσχαλεῖτο διαρκῶς νὰ καταστρέψῃ ὅτι ἡ τύχη ἐπρομήθευσεν αὐτῷ τόσον ὠραῖον, ἔκρυπτε τὰ δένδρα ἀχάριν τῆς θέας» ἐρραψε διὰ βαναύσων περιτειχισμάτων τὸ κτήμα του πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τῶν κλεπτῶν, κατέβαλε δὲ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἐπιμέλειαν περὶ τὴν καλλιέργειαν ἐνὸς ἐξαιρέτου λαχανοκήπου ὅστις ὡς παράγων καρπούς καὶ ὄσπρια ἐν ἀφθονίᾳ ἐφείνετο αὐτῷ τὸ κυρίως κτήμα του, τὸ ἀγαπητὸν εἰς τὸν χωρικὸν κτήμα.

Τὰς μεγάλας αἰθούσας, ὧν αἱ τοιχογραφίαι ὠχρίων ἐνεκα τῶν διημιγλῶν τοῦ φθινοπώρου, τὰς δεξαμενὰς πληρουμένας ὑπὸ νυμφαίων, τὰ χαλκωτὰ σπήλαια ἐξετίμα μόνον χάρις εἰς τὸν θαυμασμὸν τῶν ἐπισκεπτῶν καὶ διότι πάντα ταῦτα ἀπετέλουν ἐκεῖνο ὅπερ ἐκολάκευε τόσον τὴν φιλοδοξίαν αὐτοῦ τοῦ ἀρχαίου κτηνεμπόρου, τὴν ἐπαυλὴν.

Προβεβηκῶς ἦδη τὴν ἡλικίαν καὶ μὴ δυνάμενος νὰ θηρεύῃ οὐδὲ ν' ἀλιεύῃ πλέον, διήρχετο τὸν καιρὸν τοῦ ἐπιτηρῶν τὰς κατωτάτας λε-

πτομερείας τῆς ἐν τῷ ἀπεράντῳ κτήματι τοῦ ἐργασίας. Ὁ διδόμενος εἰς τὰς ὀρνίθας σῖτος, ἡ τιμὴ τοῦ τελευταίου πωληθέντος χόρτου, τὸ ποσὸν τῶν δερματίων τοῦ ἀχύρου τῶν ἀποθηκευμένων εἰς λαμπρὸν κυκλοτερῆ σιτοβολῶνα παρεῖχον αὐτῷ ἀφορμὴν μεμψιμοιρίας καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Βεβαίως δὲ ὁ βλέπων μακρόθεν τὸ ὠραῖον ἐκεῖνο Σαβινύ, μετὰ τὸν πύργον του εἰς τὸ μέσον τῆς κλιτύος, μετὰ τὸν ποταμὸν βέοντα ἐμπροσθεν του ὡς κάτοπτρον, μετὰ τὰ ὑψηλά του ἀνδρὰ σκιαζόμενα ἐκ τοῦ κισσοῦ, μετὰ τὰς λιθίνους βάσεις ἐφ' ὧν ἐστήριζετο τὸ περίφραγμα κατὰ τὴν ἐξαισίον καταφέρεται τὸν ἐδάφους οὐδέποτε ἠθελεν ὑποβῆσθαι τὴν πτωχείαν τοῦ πνεύματος τοῦ ἰδιοκτήτου.

Ἄργος χάρις εἰς τὸν πλουτὸν του ὁ κ. Γαρδινῶ ἔδαρνετο νὰ ζῆ εἰς Παρισίους καὶ διέμενον ἐκεῖ καθ' ὅλον τὸ ἔτος, ὅπου καὶ οἱ Φρομῶν ἐρχόμενοι διέμενον ὅλον τὸ θέρος μετ' αὐτοῦ.

Ἡ κυρία Φρομῶν ἦτο γυνὴ πρᾶος, μικρόνους, ἦν ὁ βᾶναυσος δεσποτισμὸς τοῦ πατρὸς τῆς εἶχεν ὑποβάλλῃ εἰς παθητικὴν ὑπακοήν. Ἐτήρει τὴν αὐτὴν στάσιν ἀπέναντι τοῦ συζύγου τῆς, οὐ ἡ ἀγαθότης, ἡ διαρκὴς ἐπιείκεια, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μεταβάλωσι τὸν τεταπεινωμένον χαρακτῆρά τῆς, τὸν σιγηλὸν, τὸν ἀδιάφορον πρὸς πάντα καὶ οἰονεὶ ἀνεύθυνον. Μακρὰν τῶν ἐργασιῶν αἰεὶ διαβιάσασα, κατέστη πλουσία χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ καὶ χωρὶς νὰ αἰσθάνηται τὸν ἐλάχιστον πόθον ὅπως ἐπωφεληθῆ ἐκ τοῦ πλοῦτου τῆς. Ἡ ὠραία ἐν Παρισίοις κατοικία του ἡ μεγαλοπρεπὴς ἐπαυλις τοῦ πατρὸς τῆς τὴν ἐστενοχώρου. Κατελάμβανεν ὅσον τὸ δυνατόν μικροτέρων θέσιν ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ κατατρίβουσα τὸν βίον τῆς περὶ ἐν μόνον πάθος, τὸ πάθος τῆς τάξεως, ἀλλὰ τάξεως τερατώδους, φαντασιώδους, συνισταμένης εἰς τὸ σμῆχειν, καθίρειν, ἀφαιρεῖν τὸν κοινορτὸν ἀδικαίως, καθιστᾶν στιλπνὰ ἰδιοχείρως τὰ κάτοπτρα, τὰ χρυσώματα, τὸ γέισον τῶν θυρῶν.

Ὅσακις δὲν εἶχε πλέον τι νὰ καθίρειν ἢ παραδοξὸς αὐτῇ γυνὴ ἐπελαμβάνετο τῶν δακτυλίων τῆς, τῆς ἀλύσεως τοῦ ὠρολογίου τῆς, τῶν καρφιδῶν τῆς, καθιρίζουσα τοὺς τιμαλφεῖς ἐγκεχαρμημένους λίθους, τοὺς μαργαρίτας, ἐνεκὰ δὲ τῆς ἀνάου προστριβῆς εἶχεν ἐξαλείψῃ ἐκ τοῦ ἀρραβωνῶν τῆς τὰ γράμματα τοῦ ὀνόματος αὐτῆς καὶ τοῦ συζύγου τῆς. Καὶ ἐν Σαβινύ εἰς τὴν αὐτὴν κατεγίνετο ἀσχολίαν. Συνήθειζε τὰ διεσκοπισμένα εἰς τὰς δειροστοιχίας ξηρὰ κλαδιά, ἀπέζεε ἀπὸ τῶν ξυλίνων θρανίων τὸ θρύον διὰ τῆς ἀκρας τοῦ ἀλεξηλίου τῆς· ἐπόθει εἰ δυνατόν ν' ἀποτινάξῃ τὸν κοινορτὸν ἀπὸ τὰ φύλλα, νὰ καθίρειν τὰ γηραιὰ δένδρα, συχνάκις δὲ διερχομένη διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ἐφθόνηε τὰς παρὰ τὴν γραμμὴν κειμένας μικρὰς ἐπαυλεις, τὰς μι-

κρὰς καὶ καθάρους, μετὰ τὸν στίλβοντα ὀρεῖα κλον τῶν θυρῶν των, μετὰ τὴν ἐξ ἀγγλικῶν μετάλλου σφαιρῶν των καὶ μετὰ τὰ ἐπιμήκη κηπάρια παρόμοια μετὰ συτάρια ἰματιοθήκης. Αὐτὸς ἦτο ὁ τύπος τῆς ἐξοχικῆς οἰκίας δι' αὐτὴν.

Ὁ κ. Φρομῶν ὅστις διέμενε παροδικῶς, ἀπησχολημένος πάντοτε ἐκ τῶν ὑποθέσεων του, δὲν ἐνετάρφα οὐδ' αὐτὸς ἐν Σαβινύ. Μόνη ἡ Κλαίρη εὐρίσκειτο εἰς τὸ στοιχεῖόν τῆς ζωῆς ἐντὸς τοῦ μαγικοῦ ἐκείνου παραδείσου. Ἐγίνωσκε καὶ τὰς ἐλάχιστας αὐτοῦ λόχμας. Ἡναγκασμένη νὰ διασκεδάζῃ μόνη τῆς ὡς ὅλα τὰ μονήρη παιδία, κατέστησεν ἐντρυφήμᾳ τῆς περιπάτων τινὰ, ἐπέτηρει τὰ ἄνθη, εἶχε τὴν ἀγαπητὴν τῆς δειροστοιχίαν, τὸ ἰδιαιτέρον δένδρον τῆς, τὸ θρανίον ἐφ' οὗ προὔτιμα νὰ κάθηται καὶ ν' ἀναγινώσκῃ.

Τὸν κώδωνα τοῦ γέμματος ἤκουε πάντοτε αἴφνης εὐρισκομένη εἰς τὸ βάθος τοῦ κτήματος. ἀφικνεῖτο δὲ εἰς τὴν τράπεζαν ἀσθμαίνουσα, πύχαριστημένη, λελουμένη ἐκ τοῦ καθαροῦ ἀέρος. Ἡ σκία τῶν δειροστοιχιῶν διαρκῶς καταπίπτουσα ἐπὶ τοῦ νεαροῦ μετώπου τῆς ἐπαφῆκεν ἐπ' αὐτοῦ οἰονεὶ μελαγχολικὴν τινὰ ἠδύτητα, τὸ δὲ βαθύ πράσινον χρῶμα τῶν δεξαμενῶν τὸ δικτεμνόμενον ὑπὸ ἀόριστων ἀκτίνων ἀνευρίσκειτο εἰς τοὺς μεγάλους ὀφθαλμοὺς τῆς.

Ἡ λαμπρὰ ἐκείνη ἐξοχὴ τὴν ἐπροστάτευεν ἀληθῶς ἀπὸ τῆς χυδακίτητος καὶ τῆς ταπεινότητος τῶν περὶ αὐτὴν. Ὁ κ. Γαρδινῶ ἠδύνατο νὰ μεμψιμοιρῆ ἐνώπιόν τῆς ἐπὶ ὠρας ὀλοκλήρους διὰ τὴν ἀχρειότητα τῶν προμηθευτῶν καὶ τῶν ὑπηρετῶν, νὰ ὑπολογίζῃ πόσα τοῦ ἐκλεπτον κατὰ μῆνα, καθ' ἐβδομάδα, καθ' ἡμέραν, κατὰ λεπτόν· ἡ κυρία Φρομῶν ἠδύνατο ν' ἀπαριθμῆ τὰ παράπονά τῆς κατὰ τῶν ποντικῶν, κατὰ τῶν σητῶν, κατὰ τοῦ κοινορτοῦ, κατὰ τῆς ὑγρασίας, πάντων ἐπιδικῶντων ἐμμανῶς τὴν καταστροφὴν τῶν φορεμάτων τῆς, συνομωσάντων κατὰ τῶν ἐρμαρίων τῆς· οὔτε λέξις ἐκ τῶν ἡλιθίων αὐτῶν συνδιαλέξεων ἀπέμενον εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Κλαίρης. Εἰς περίπατος εἰς τὸν χλοερὸν λειμῶνα καὶ ὠραὶ τινες ἀναγνώσεως παρὰ τὸ χεῖλος τῆς δεξαμενῆς ἀπέδιδον τὴν γαλήνην εἰς τὴν γενναϊοφρονα καὶ ἀγαπῶσαν τὴν εὐζωίαν ψυχὴν τῆς.

Ὁ πάππος τῆς τὴν ἐθεώρει ὡς πλάσμα ἀλλόκοτον, ὅπως ἀνάμμοστον διὰ τὴν οἰκογενεῖάν του. Ἦδη ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας τῆς τὸν ἀνησυχεῖ διὰ τῶν μεγάλων διακινῶν ὀφθαλμῶν τῆς, διὰ τῆς εὐθυκρίσις αὐτῆς περὶ πάντα, καὶ διότι πρὸς τοῦτοις δὲν ἀνευρίσκεν ἐν αὐτῇ τὴν ἰδίαν του θυγατέρα τὴν αἰετοπε εὐπειθῆ καὶ ὑποταγμένην.

—Αὐτὴ θὰ γείνη ὑπερήφανος καὶ ἰδιότροπος ὡς τὸν πατέρα τῆς, ἔλεγε κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς δυσθυμίας του.



Πολύ περισσότερο ήρεσεν αὐτῷ ἡ μικρὰ Σέβη, ἣτις ἤρχετο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ παίξῃ εἰς τὰς δεινροστοχίας τοῦ Σαβινύ. Εἰς αὐτὴν τοῦλάχιστον ἀνεύρισκε χαρακτηριστὴν κόρη τοῦ λαοῦ, παρόμοιον μὲ τὸν ἰδικόν του, μὲ μικρὰν τινα δόσιν φιλοδοξίας καὶ φθόνου, ἣτις ἀπεκαλύπτετο ἔκτοτε διὰ μειδιάματος ἑλαφρῶς διαστέλλοντος τὴν ἄκραν τοῦ στόματός της. Παρεκτός τούτου τὸ κοράσιον ἐξεδήλου ἀπέναντι τοῦ πλούτου τοῦ ἐκπληξῆν καὶ θαυμασμὸν ἀπλοῖκόν κολακεύοντα τὴν ἀλαζονείαν τοῦ ὀψιπλούτου· ἐνίοτε παίραζομένη παρ' αὐτοῦ εὗρισκε πρὸς ἀπάντησιν εὐφυλολογίας χριστάτας ἀληθοῦς τέκνου τῶν Παρισίων, ἐκφράσεις γνησίως παρισινάς, εἰς ἃς ἀπέδιδε περισσότερο τόνον ἢ λεπτοφυῆς καὶ ὑπωχρὸς μούρη της, ἐν ἣ ἡ χυδαίότης ἐνεῖχε καὶ κῆποιαν εὐγένειαν. Διὰ τοῦτο ὁ ἀπλοῖκός γέρον οὐδέποτε τὴν εἶχε λησμονήσει.

Αὐτὴν τὴν φορὰν μάλιστα ὅτε μετὰ μακρὰν ἀπουσίαν ἡ Σιδωνία ἐφθασεν εἰς Σαβινύ μετὰ τὴν ἐπιμελή της κόμμωσιν, μὲ τὸ χάριεν ἀνάστημά της, μὲ τὴν εὐφυῆ καὶ γοργὴν φυσιογνωμίαν της, ἐπὶ πᾶσι δὲ μὲ τὴν ἐπιπρόσθετον ἐρασιμότητα τῆς ὀπωσοῦν ἐπιτετηθευμένης κομψότητος μαθητρίκας ἐργαστηρίου τῶν συρμῶν ἐναποίησεν πολλὴν αἴσθησιν. Ὁ γέρον Γαρδινὸς λίαν ἐκπλαγείς διότι ἔβλεπε νεάνιδα ἥδη τελείαν ἀντὶ τοῦ κορασίου ὅπερ ἀνέμενεν, εὗρεν αὐτὴν ὠραιότεραν, πρὸ πάντων δὲ κάλλιον ἐνδεδυμένην ἀπὸ τὴν Κλαίρην.

Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι ἡ δεσποινὴ Σέβη ἐρχομένη ἐκ τοῦ σιδηροδρόμου καὶ ἐπιβαίνουσα τοῦ μεγάλου ὀχήματος τῆς ἐπαύλεως εἶχεν ἐξαιρέτον τὸ ἦθος· ἔλειπεν ὅμως ἀπ' αὐτῆς ἐκείνο τὸ ὅποιον ἀπετέλει τὴν καλλονὴν καὶ τὸ γόητρον τῆς φίλης της, ἡ εἴξις, τὸ ἀπέριττον, ἡ πρὸς τὴν ἐπιτήδευσιν περιφρόνησις, πρὸ παντός δὲ ἡ ἀσφάλεια τοῦ πνεύματος. Ἡ χάρις αὐτῆς ὁμοιάζε κἄπως πρὸς τὴν ἐνδυμασίαν της ἀπειτελείτο αὕτη ἐξ ὑψίστου εὐθηνῶν, ἀλλὰ κεκομμένου συμφῶνως πρὸς τὴν φιλοκαλίαν τῆς ἡμέρας, ἐκ ράκου εἴπω, ἀλλὰ ράκου, εἰς ὃ ὁ συρμός, ἡ μορὰ πλὴν θελκτικὴ αὐτῆ θεότης ἐδίδε τὴν ἀπόχρωσιν, τὸν στολισμὸν, τὸν ρυθμὸν. Οἱ Παριῖοι ἔχουσι διὰ τὰ τοιαῦτα τοῦ καλλωπισμοῦ εἶδη ἐπίτηδες μερικὰ χარიεντα πρόσωπα, εἰς ἃ εὐκολώτατα ἀρμόζει πᾶς περὶ τὴν κόμμωσιν καὶ περὶ τὸ ἐνδύεσθαι νεωτερισμὸς ἀκριβῶς διότι δὲν ἔχουσιν ἴδιον καλλονῆς τύπον, ἡ δὲ δεσποινὴ Σέβη ἦτο ἐν ἐκ τῶν προσώπων τούτων.

Ὅποιον ἠσθάνθη ἀγαλλίαισιν ὅτε ἡ ἀμαξία εἰσῆλθεν εἰς τὴν μακρὰν ὁδὸν τὴν ἐπιστρωμένην διὰ γλοεροῦ πρασίνου τάπητος, ἥς ἐκατέρωθεν ἀνυψοῦντο γηραιὰ πετελαί εἰς δὲ τὴν ἐσχατιάν ἐφάνετο ἀναμένουσα ἡ ἐπαυλις τοῦ Σαβινύ με-

τὴν κίχλιδωτὴν θύραν τῆς ἀνοικτῆς! Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐζήτησεν ἀληθῶς τὸν μαγικὸν βίον, τὰ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ὠνειροπόλοι. Ἡ πολυτέλεια ἐνεφανίζετο αὐτῇ ὑπὸ πᾶν σχῆμα ἀπὸ τῆς μεγαλοπρεπείας τῶν αἰθουσῶν καὶ τοῦ ὕψους τῆς ὀροφῆς τῶν δωματίων, ἀπὸ τοῦ πλούτου τῶν ἀνθοκομείων καὶ τῶν σταύλων μέχρι τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν, ἐν αἷς φαίνεται ὅτι συμπεκνοῦται ὡς τὰ ἔξοχα ἐκείνα ἀρώματα ὧν μία μόνη σταγὼν ἀρκεῖ νὰ πληρώσῃ εὐωδίας ὀλόκληρον θάλαμον, μέχρι τῶν ἐπὶ τῆς τροπέζης ἐνθοφόρων κωνίστρων, τοῦ ψυχροῦ ἤθους τῶν ὑπηρετῶν, τοῦ γοεροῦ καὶ βαρυθύμου αἰεζεύετε τὴν ἀμαξίαν! τῆς κυρίας Φρομῶν.

Πόσον εὐχαριστεῖτο εὗρισκομένη ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀβραῆς διαίτης τῶν πλουσίων! Πόσον κἀλῶς ἤρμοζεν αὐτῇ ὁ τοιοῦτος βίος! Ἐνόμιζεν ὅτι ἀνέκαθεν δὲν εἶχε ζήσει ἄλλως.

Αἶφνης ἐπιστολὴ τοῦ Φράντζ ἀφικομένη ἐπαγγαγεν αὐτὴν ἐκ τῆς μέθης εἰς τὴν πραγματικότητα τῆς ζωῆς της, εἰς τὴν ταπεινὴν κατάστασιν μελλούσης συζύγου ὑπαλλήλου, τὴν ἐτοποθεῖται διὰ τῆς βίαις εἰς τὸ μικρὸν πενιχρὸν οἶκμα, ὅπου ἡμέραν τινα ἔμελλε νὰ κατοικήσῃ, εἰς τὸ ὕψος μαύρης τινὸς οἰκίας ὅπου ἐφάνετο αὐτῇ ἤδη ὅτι ἀνέπνεε τὸν βαρὺν ἀέρα, τὸν πεπικνωμένον ἐκ πενίας.

Νὰ διαλύσῃ ἄρα γε τὸ συνοικέσιον;...

Βεβαίως ἠδύνατο νὰ τὸ πράξῃ, ἀφοῦ δὲν εἶχε δώσῃ ἄλλην ἐγγύησιν ἐκτὸς τοῦ λόγου της. Ἀλλ' ἂν ἤθελεν ἀπολέσει τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν τίς οἶδε μήπως ἤθελε τὴν ἀποζητήσῃ;

Εἰς τὴν μικρὰν ἐκείνην κεφαλὴν τὴν παράφορον ἐκ τῆς φιλοδοξίας συνεκρούοντο αἱ παράδοξόταται τῶν ἰδεῶν. Ἐνίοτε ὅτε ὁ γηραιὸς ἀππὸς Γαρδινὸς, ὅστις πρὸς τιμὴν αὐτῆς εἶχεν ἀποβλέπει τὰ παλαιὰ θηρευτικὰ ἱμάτια καὶ τοὺς χονδρῶς γυνώδεις ὑπενδύτας, ἠσταίετο μετ' αὐτῆς καὶ διεσκεδάζε ἀντιλέγων διὰ νὰ προκλήσῃ ἀπάντησιν τινα θριμείαν ἐκ μέρους της, ἐκείνη τὸν ἔβλεπε χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ, ἀτενῶς, ψυχρῶς, εἰς τὸ βάθος τῶν ὀφθαλμῶν. Ἄ! ἂν εἶχεν ἡλικίαν μικρότερον τοῦλάχιστον κατὰ δέκα ἔτη!... Ἰλὴν ἡ ἰδέα του νὰ γείνη κυρία Γαρδινὸς δὲν διήρκεσε πολὺ. Νέον πρόσωπον, νῆα ἐλπίς ἀνέτελλεν ἤδη εἰς τὸν βίον της.

Ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τῆς Σιδωνίας ὁ Γεώργιος Φρομῶν, ὅστις δὲν ἐφάνετο πρότερον εἰς Σαβινύ εἰμὴ κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν, ἀπέκτισε τὴν εἴξιν νὰ μεταβίβῃ καὶ νὰ δειπνῇ ἐκεῖ σχεδὸν καθ' ἑκάστην.

(Ἔπεται συνέχεια)

Εὐκολώτερον κυβερνᾷ τις ἄλλους, δυσκολώτερον δὲ σώζει αὐτὸν ἀπὸ τῆς κυβερνήσεως ἄλλων.

## Η ΠΡΩΤΗ ΙΔΡΥΣΙΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

(Συνέχεια καὶ τέλος).

### III.

Τότε ἐπεκράτει ἡ ἀλληλοδιδασκτικὴ λεγομένη μέθοδος, ἣτις μὲ ὅλα τὰ ἐλαττώματά της κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο εὐεργετικωτάτη· διότι δι' αὐτῆς εἰς διδάσκαλος ἐδίδασκεν ἑκατοντάδας μαθητῶν. Εὐτυχῶς δὲ ὁ πρῶτος διδάσκαλος, ὅστις ἔμελλε νὰ εἰσαγάγῃ νέαν διδασκαλίαν εἰς τὸν Στενημάχον, οὐ μόνον τὴν μέθοδον κάλλιστα ἐγίνωσκεν, ἀλλὰ καὶ τὴν φιλοδοξίαν εἶχε νὰ παραγάγῃ γενναίους κερπούς, ὅτε μάλιστα παρετήρησεν ὅτι οἱ παῖδες τοῦ Στενημάχου ἦσαν προικισμένοι ὑπὸ τῆς φύσεως μὲ μεγίστην εὐφυίαν καὶ ἐφλέγοντο ὑπὸ φιλομαθείας.

Ἐλθὼν ὁ διδάσκαλος κατέλυσε εἰς οἰκίαν τινα τὴν δ' ἐπιούσαν ἐν συνοδίᾳ πάντων τῶν προκρίτων καὶ πλήθους λαοῦ ἐπεσκέφθη τὸ σχολεῖον.

Ἡ οἰκοδομὴ ἤρρεσεν εἰς αὐτόν· ἀλλ' ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν, εἶδεν αὐτὴν κενὴν, μόνον δὲ μίαν ὑψηλὴν ἔδραν εἰς τὴν ἑτέραν τῶν βραχυτέρων πλευρῶν ἔχουσαν· διότι ὁ ἀρχιτέκτων φρονῶν ὅτι οἱ παῖδες θὰ κάθηνται χαμαὶ στκυροποδηταί, οὐδ' ἐφάντασθη περὶ θρανίων.

Ὁ διδάσκαλος ἐγέλασε, καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς προκρίτους εἶπεν·

— Ὅλα καλά· ἀλλὰ ποῦ εἶναι τὰ θρανία μὲ τοὺς τηλέγραφους; ποῦ τὰ ἡμικύκλια; ποῦ οἱ πίνακες ἀναγνωσέως; ποῦ οἱ χάρται;

Οἱ πρόκριτοι προσέβλεψαν ἀλλήλους μηδὲν ἐννοοῦντες ἐκ τῶν λόγων τοῦ διδασκάλου· ἀλλ' ἐφάνησάν ὅτι πολὺ εὐχαριστήθησαν, διότι ὁ διδάσκαλος ζητεῖ κἄτι, τὸ ὅποιον αὐτοὶ ἀγνοοῦσιν, ἄρα εἶναι νέον καὶ προοδευτικόν.

Ἀπεκρίθησαν λοιπὸν ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ ἀφῆκον διὰ νὰ τὰ κάμῃ ὅπως τὰ θέλει ὁ διδάσκαλος.

Τὰ θρανία, οἱ τηλέγραφοι, τὰ ἡμικύκλια τερατωδῶς παραμορφωθέντα ἕκαμνον τὸν γύρον τῶν εἰς τὰς οἰκίας καὶ συνοικίας τῆς πόλεως ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, καὶ ἕκαστος προσεπάθει νὰ μαντεύσῃ τί ἄρα γε νὰ εἶναι αὐτὰ· πάντες ὅμως συμφώνουν ὅτι θὰ εἶναι καλὰ πράγματα, ἀπὸ ἐκείνα, τὰ ὅποια μόνον εἰς τὴν Ἀθήναι καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπάρχουν.

Ἐν τούτοις τὸ ἄγνωστον εὐθύς ἀνύψωσε τὸν διδάσκαλον εἰς τὰ ὅματα τῶν πολιτῶν κατὰ πολλὰς βαθμίδας.

Τὴν ἐπιούσαν ἀμέσως προσεκλήθησαν κατὰ

παραγγελίαν τοῦ διδασκάλου λεπτομερῶς καὶ σιδηροργῶς, εἰς τοὺς ὅποιους ἔδωκε σχέδια καὶ ὀδηγίας περὶ κατασκευῆς τῶν θρανίων καὶ ἡμικυκλίων, ὁ δὲ διδάσκαλος ἀνεδέχθη νὰ προμηθεύσῃ ἐξ Ἀθηνῶν πίνακας, χάρτας καὶ τὰ ἀναγνωστικὰ βιβλία.

Ὅτε οἱ πολῖται ἤκουσαν ὅτι τὰ βιβλία θὰ ἔλθουν ἀπὸ τὴν Ἀθήναι δὲν ἀμφέβαλλον πλέον ὅτι τὸ σχολεῖον τῶν θὰ γείνη κἄτι ἐκτακτὸν πρᾶγμα.

Ἄν ἡ κυρία Ἀθήναι ἐγνώριζε πόσα ἑκατομμύρια καὶ μὲ ποίους παλμούς καρδίας, μὲ ποῖα αἰσθήματα ἀγάπης, λατρείας, θαυμασμοῦ ἀποβλέπουσι πρὸς αὐτὴν, ἴσως θὰ ἐφιλοτιμεῖτο νὰ φανῇ μᾶλλον ἀξία ὄλων αὐτῶν τῶν ἱερῶν αἰσθημάτων.— Ἀθήναι εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ εἶναι ἡ Ἐλευθέρα Ἑλλάς...

Ἡ κατασκευὴ τῶν θρανίων μὲ τοὺς τηλέγραφους καὶ τῶν σιδηρῶν ἡμικυκλίων προὔχρει καὶ ἡ μὲν χρῆσις τῶν θρανίων ἐνόηθη ὀπωσοῦν, μολοντί αἰνίγμα ἦτο εἰς αὐτοὺς ὁ λεγόμενος τηλέγραφος τῶν ἡμικυκλίων ὅμως ὁ προορισμὸς ἦτο μυστήριον, ὠμολόγουν δὲ καὶ οἱ πλεόν κοσμογυρισμένοι τῶν Στενημαχιτῶν ὅτι τοιοῦτο πρᾶγμα πρῶτην φορὰν ἀκούουν καὶ βλέπουν.

Μετ' ὀλίγον συνετελέσθησαν τὰ θρανία καὶ ἐτοποθετήθησαν, παρετάχθησαν δὲ εἰς τὰς δύο μακροτέρως πλευρὰς καὶ τὰ ἡμικύκλια, δυνάμενα νὰ στηρίζωνται εἰς τὸν τοῖχον καὶ καταβιβαζόμενα νὰ τίθενται ὀριζοντίως. Ἐκρεμάσθησαν οἱ πίνακες τῆς ἀναγνωσέως καὶ ἀνηρτήθησαν δύο μεγάλα ἡμισφαίρια καὶ ὁ Χάρτης τῆς Ἑλλάδος.

Ὅτε ἐγείναν τὰ ἀποκαλυπτήρια τῆς οὕτω διακοσμηθείσης αἰθούσης (διότι ὁ διδάσκαλος δὲν ἐπέτρεπεν εἰς τὸ πλῆθος νὰ εἰσέρχωνται, ἐνῶ ἐγίνετο ἡ συμπλήρωσις αὐτῆ), θάμβος κατέλαβε τοὺς πολίτας, καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς διὰ τὸ προσκελὲς σχολεῖον τῶν ὄρα δὲν εἶχεν.

Τὴν δευτέραν Κυριακὴν τοῦ Ὀκτωβρίου 1843 ἐγείναν δημοτελῶς τὰ ἐγκαινία τοῦ πρώτου κοινοτικοῦ σχολείου Στενημάχου, καὶ τὴν ἐπιούσαν ἤρχισαν αἱ ἐγγραφαὶ τῶν μαθητῶν.

Ἐνεγράφησαν περὶ τοὺς 250 μαθητὰς ἡλικίας κυμαινομένης μεταξὺ 17 καὶ 5 ἐτῶν. Ἦτο σωστὴ βαδυλωνία.

Ὁ διδάσκαλος ἄνευ δυσκολίας μεγάλῃς διήρκεσε τὴν πληθὺν ἐκείνην τῶν μαθητῶν εἰς τρεῖς τάξεις· εἰς τὴν πρῶτην περιέλαβεν ὄλους, ὅσοι ἀνεγίνωσκον ὀπωσοῦν ἑλευθέρως· εἰς τὴν δευτέραν τοὺς δυνάμενους τοῦλάχιστον νὰ συλλαβίσωσι, καὶ εἰς τὴν τρίτην πάντας τοὺς ἀναλφαβήτους.

Κατ' ἀρχὰς ὁ φιλότιμος διδάσκαλος εἰργάζετο ὄλας σχεδὸν τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας ἰδίᾳ μὲ τοὺς μαθητὰς τῆς πρώτης τάξεως, τοὺς ὁ-



ποιους προητοίμαζεν ως πρωτοσχόλους και έρμηνευτάς κατά τὸ σύστημα τῆς ἀλληλοδιδασκτικῆς μεθόδου.

## IV.

Ἀφίνοντες ἤδη τὸ σχολεῖον νὰ λειτουργῆ κανονικῶς καὶ βαθμηδόν, ἄς ρίψωμεν ἓν βλέμμα εἰς τὴν ἐπὶ τῆς κοινωνίας ἐπίδρασιν αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ φαίνεται οἱ πολῖται αὐτοὶ διὰ τῆς ἐργασίας, τοῦ ἐράνου καὶ τῆς ἐπιστασίας τῶν ἰδρύσαν τὸ σχολεῖον τῶν, ἢ πρὸς αὐτὸ στοργῆ τῶν, ἦτο οἷα ἡ στοργῆ τοῦ γεωργοῦ, πρὸς τὸν ἀγρόν του, πρὸς τὴν ἀμπελὸν του, τὴν ὁποίαν αὐτὸς μὲ τὰς χεῖράς του ἐφύτευσε καὶ περιποιεῖται. Ἠγάπων ὅλοι τὸ σχολεῖον περισσώτερον τοῦ ἰδίου αὐτῶν οἴκου. Ἐκαστος δὲ ἐφιλοτιμεῖτο νὰ συντελέσῃ τὸ ἐφ' ἑαυτῷ εἰς τὴν διακόσμησιν αὐτοῦ. Ὁ μὲν ἔφερον ἐκ τῆς ἀμπέλου του τὸ καλλίτερον κλῆμα καὶ ἐφύτευσεν εἰς τὸν κήπον ἄλλος ἐκ τοῦ κήπου του τὴν καλλιτέραν μηλέαν, ἄλλος τὴν ὠραιότεραν ῥοδὴν ἐφύτευσεν δὲ δένδρον καὶ ἐξώθεν τοῦ σχολείου κατὰ μῆκος τῶν τοίχων. Ἡ πρὸς τὸ σχολεῖον ἀγάπη αὕτη μετεδόθη καὶ εἰς τοὺς ὀλίγους Στενημαχιτάς τοὺς ἀποδημοῦντας, καὶ ὁ μὲν ἐπεμψεν ὠραϊκὰ εἰκόνα τῆς Ἀναστάσεως διὰ τὸ σχολεῖον, ὁ δὲ βιβλίον τινὰ, ἄλλος εἰκόνας ἐνδόξων ἀνδρῶν, ἄλλος μίαν ὑδρόγειον σφαῖραν ἤραχισαν δὲ τινες νὰ προικίζωσι τὸ σχολεῖον τῶν καὶ διὰ χρηματικῶν κεφαλαίων πρὸς διατήρησιν καὶ τελειότεραν προαγωγὴν αὐτοῦ.

Ὁ διδάσκαλος, ἂν καὶ ἦτο *γραφικοφορεμένος*, δὲν ἦτο ὅμως ἐκ τῶν περυσιωμένων ἐκείνων τῶν μὴ ἀξιούντων νὰ ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν καὶ συγκοινωνίαν πρὸς τὸν λαόν· ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος ἦτο δημοτικός· ἦτο φαίνεται ἐκ τῶν σπανίων ἐκείνων διδασκάλων τῶν συναισθανομένων ὅτι ἡ ἀποστολὴ τοῦ διδασκάλου δὲν εἶναι μόνον ἢ ἐν τῷ σχολεῖῳ διδασκαλία, ἀλλὰ μάλιστα ἢ εὐεργετικὴ αὐτοῦ ἐπίδρασις ἐπὶ τῶν ἐνηλίκων κατοίκων τοῦ τόπου. Συνανεστρέφετο μετὰ πάντων, ἐπεσκέπτετο κατ' οἶκον τοὺς γονεῖς τῶν μαθητῶν, καὶ οὕτως οὐ μόνον περὶ τῆς ἐπιμελείας καὶ διαγωγῆς αὐτῶν ἐπληροφορεῖτο, ἀλλὰ καὶ πρακτικῶς συμβουλάς ἐδίδε περὶ τῆς σωματικῆς καὶ πνευματικῆς ἀγωγῆς αὐτῶν εἰς τοὺς γονεῖς, ὑπέκκιε τὸν πρὸς τὴν παιδείαν ζῆλον αὐτῶν καὶ ἀνεπτέρου τὸ ἐθνικὸν αὐτῶν φρόνημα.

Ἦσαν δὲ οἱ διδάσκαλοι τοῦ καιροῦ ἐκείνου κατὰ πολὺ κρείττονες τῶν πλείστων τῶν νεωτέρων, καὶ τὰ παιδαγωγικὰ παραγγέλματα, τὰ ὅποια οἱ νῦν ἐν τοῖς διδασκαλείοις μανθάνουσιν, ὅπως κατὰ τὰς ἐξετάσεις ἐρωτῶμενοι ἀποστηθίσωσι, καὶ φρίνωνται σοφοί, ταῦτα ἐκείνοι ἐφήρμοζον πρακτικώτατα. Εἶχε τὰ ἔσκατά του, τὴν γυμναστικὴν, τοὺς περιπάτους καὶ τὰς ἐκδρομὰς· ταῦτα δὲ πάντα ὡς μαγνήτης εἴλ-

κουν τοὺς παῖδας εἰς τὸ σχολεῖον. Τακτικῶς δὲ Σάββατον ἐσπέρας καὶ Κυριακὴν πρωὶ οἱ μαθηταὶ μετὰ τοῦ διδασκάλου ἐξεκκλησιάζοντο ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὰς διοφόρους ἐκκλησίας, οἱ δὲ προκεχωρηκότες εἰς τὴν ἀνάγνωσιν μαθηταὶ ἐσχημάτιζον χορὸν περὶ τοὺς ἱεροψάλτας, καὶ ἐκκονάρχουν, ἔλεγον τὰς προφητείας καὶ τὸν Ἀπόστολον καὶ ἐψάλλον διάφορα τροπάρια. Ἐκαστος δ' ἐννοεῖ πόσον εὐεργετικῶς ταῦτα ἐπέδρων ὄχι μόνον εἰς τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἐθνικὴν τῶν παιδῶν διαμόρφωσιν ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλην τὴν κοινωνίαν.

Κατὰ πάσιν δὲ Κυριακὴν μετὰ τὴν ἐκκλησίαν τὸ σχολεῖον μεταβάλλετο εἰς Λέσχην. Ὁ διδάσκαλος ἐλάμβανεν *ἐφημερίδα*, ἣτις τακτικῶς ἤρχετο, ἐν φύλλον τὴν ἐβδομάδα... ἦτο, νομίζω, ἡ καλὴ *Ἀμάλθεια* τῆς Σμύρνης. Οἱ πολῖται λοιπὸν συνήρχοντο εἰς τὸ σχολεῖον, διὰ νὰ μάθωσι τὰ νέα, — πρὸ πάντων τὰ νέα τῆς Ἑλλάδος. — Ὁ διδάσκαλος ἀνεγίνωσκε τὴν ἐφημερίδα, οἱ ἀκροαταὶ ἐν τῷ μεταξὺ διέκοπτον αὐτόν, διὰ νὰ ζητήσωσι τὴν ἐρμηνείαν λέξεως τινος ἔπειτα ἤρχιζον συζητήσεις καὶ σχόλια. Αἱ τῶς ἱστορικαὶ γνῶσεις τῶν πολιτῶν περιεστρέφοντο εἰς τὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον μυθολογικὰ διηγήματα τοῦ χρονολογικοῦ καὶ εἰς τὴν φυλλάδα τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου· τὴν δὲ διδασκαλὸς ἤνοιγε νέους εὐρυτάτους ὀρίζοντας εἰς τοὺς ἀπλοϊκοὺς ἐκείνους Ἕλληνας.

Ἄλλ' ἐνταῦθα ὀφείλω νὰ μνημονεύσω ἐνὸς Στενημαχιτοῦ, ὅστις ἀπετέλει ἀγαστὴν ἐξαίρεσιν. Οὗτος τῷ ὄντι εἶχεν ἰδιαιτέραν κλίσιν, σωστὸν πάθος πρὸς ἱστορικὰς μελέτας, καὶ ἂν λάθωμεν ὑπ' ὄψιν τὰ πενιχρὰ ἱστορικὰ βοηθήματα του, τὰ ὅποια πανταχόθεν συνέλεγε, ἦτο ἀληθῶς ζωντανὴ ἱστορία ἰδίᾳ τῆς βυζαντινῆς περιόδου. Τὸ δ' ἐκ τῶν ἱστορικῶν μελετῶν μορφῶν ἐθνικὸν του φρόνημα ἦτο θεῖος ἐνθουσιασμός, ἱερὸς φανατισμὸς πρὸς πᾶν Ἑλληνικόν. Κατὰ τὴν σκοτεινὴν ἐκείνην ἐποχὴν ἄνθρωπος μηδεμίαν τυχῶν ἐν σχολείοις παιδεύσεως ἐτίμα καὶ ἐσέβετο τὰς ἀρχαιοτάτας μὲ τὸν ἐνθουσιασμόν τοῦ σεβαστοῦ καθηγητοῦ Κομμανοῦδη, καὶ ἦδη ἀπὸ τοῦ 1835 συνέλεγε πᾶν ὅ,τι ἀρχαῖον, ἀγάλματα, νομίσματα, ἐπιγραφάς. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ὀνομάζετο Κωνσταντῖνος Καλαμάντης.

Εἶναι δὲ περίεργον ὅτι ὁ ἀπλοϊκὸς οὗτος ἄνθρωπος ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὸν μοθητρότατον ἐχθρόν τοῦ Ἑλληνισμοῦ διέβλεπεν εἰς τοὺς Βουλγάρους, ὄχι αὐτοὺς καθ' ἑαυτοὺς ἀλλ' ὡς ὄργανα ἄλλων ἰσχυρῶν.

Τοιαύτη δὲ ἦτο ἡ ἐπίδρασις τοῦ σχολείου εἰς τὴν κοινωνίαν ἐκείνην, ὥστε ὅσοι μὲν τῶν γονέων ἐγίνωσκον ἀνάγνωσιν, αὐτοὶ πρῶτοι ἀνεγίνωσκον τὰ βιβλία τῶν τέκνων τῶν, οἱ δὲ μὴ γινώσκοντες ν' ἀναγινώσκωσι καθήμενοι τὴν νύ-

## ΙΑΤΡΙΚΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ZAAH EK THS ΘΑΛΑΣΣΗΣ, ZAAH EK TΩN OPEΩN, ZAAH EK THS AMAZOΔPOMIAX.

Πολλοὶ τῶν ἡμετέρων ἀναγνιστῶν γράφουσιν ἡμῖν ὅτι πολὺ ἐπεθύμουν νὰ ἔλθωσι νὰ θαυμάσωσι τὰ τεράστια τῆς Ἐκθέσεως, ἀλλ' ὅτι ἀπέχουσι ἕνεκα τῆς ἐνοχλήσεως τῆς πολλακίς ὀδυνηρᾶς ἣν ὑφίστανται ὁσάκις ἀμαξοδρομοῦσι ἢ σιδηροδρομοῦσι.

Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ δώσωμεν εἰς αὐτοὺς συμβουλὰς τινὰς, διότι ἡ ἐνόχλησις αὕτη εἶναι πολὺ μᾶλλον συνήθης ἢ ὅσον κοινῶς νομίζεται.

Ἡ κοινῶς λεγομένη ζάλη, ἣτις εἶναι πολλακίς σημεῖον τῆς ἀρχῆς σοβαρῶν ἀσθενειῶν, ἀλλ' ἣτις ὑπάρχει πολλακίς καὶ εἰς ἄλλας ἐλαφρὰς νόσους, εἶναι κατὰστασις ἰδίᾳ τοῦ ἐγκεφάλου, καθ' ἣν τὰ ἀντικείμενα φαίνονται στρεφόμενα, χορεύοντα, κινούμενα περὶ ἡμᾶς. Τίς ἡ αἰτία τοῦ φαινομένου τούτου; Μέχρι τοῦδε αἰ φυσιολογικὴ μελέτη δὲν ἔδωκεν ἐπαρκῆ ἐξήγησιν αὐτοῦ· ἀνεῦρον μόνον τρεῖς αἰτίαι τοῦ φαινομένου, ἀλλοίωσιν τοῦ ἐγκεφάλου, ἀλλοίωσιν τοῦ αἵματος, ἀλλοίωσιν τοῦ νευρικοῦ συστήματος.

Σπανίως τὰ θαλάσσια ὕδατα εἶναι ἀκίνητα· προέρχονται λοιπὸν ἐκ τούτου κινήσεις αὐτῶν μᾶλλον ἢ ἦττον ἰσχυραὶ, κινουσαὶ τὰ πλοῖα κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, λίαν δυσάρεστοι εἰς τοὺς ἐπιβάτας καὶ προξενούσαι εἰς αὐτοὺς σπουδαῖα συμπτώματα, ζάλης, θαμβώσεως, ναυτίας, ἐμέτους, συγκοπᾶς. Τόση δὲ εἶναι πολλακίς ἡ ἀγωνία καὶ ἡ κατὰπτωσις τῶν δυνάμεων τῶν δυστυχῶν ἀρρώστων, ὥστε οἱ γενναιότεροι δειλιῶσιν εἰς τὴν ἰδέαν θαλασσίου πλοῦ.

Τίς δὲ ἡ αἰτία τοῦ φαινομένου τούτου; Καὶ ἐνταῦθα ἀκόμη ἀνεπαρκῆς εἶναι ἡ ἐπιστήμη· ὁ ἀκτωδὴς ἀήρ, ὁ ἐρεθισμὸς τῶν ὀπτικῶν νεύρων ὁ προερχόμενος ἐκ τῆς ἀδυναμίας τοῦ προσηλοῦν τὸ βλέμμα εἰς τὰ ἀντικείμενα· παραχρῆ τῶν κοιλιακῶν ὀργάνων ἕνεκα τῶν κινήσεων τοῦ πλοίου, ἀναμίξις τοῦ ἐγκεφάλου, δυσωδία τῆς πίσεως, τῆς μηχανῆς, τῶν σχοινίων, διακινήσεις τοῦ ἐγκεφάλου πάντα ταῦτα προεβλήθησαν ὡς αἰτίαι ἀλλ' ἄνευ ἀποδείξεως.

Αἱ γυναῖκες ὑπόκεινται μᾶλλον τῶν ἀνδρῶν εἰς τὴν ἀρρωστίαν ταύτην.

Τίς ἡ θεραπεία; Ἐμβούλευσαν νὰ τρώγῃ τις γενναίως πρὶν ἐπιβιβασθῆ ἐπὶ τοῦ πλοίου, νὰ πίνῃ καφέν, νὰ φέρῃ ζώνην καταθλιβούσαν τὴν κοιλίαν καὶ ὑποστηρίζουσαν τὰ σπλάγχνα· τέλος δὲ ἐσχάτως οἱ ναυτικοὶ ἱατροὶ φέρονται ὠφέλιαν παρατηρήσαντες ἐκ τῆς ἀντιπυρίνης,

κατὰ πλησίον τῶν τέκνων τῶν ἠκροῶντο μετὰ προσοχῆς τὰ ὑπ' αὐτῶν ἀναγινωσκόμενα, οὕτω δ' ἐντὸς βραχείου χρόνου αἱ στοιχειώδεις γνώσεις τῆς ἱερᾶς ἱστορίας, τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας, τῆς γεωγραφίας ἐγένοντο κοινὸν κτῆμα ὅλης τῆς κοινότητος.

Τὸ σχολεῖον ἄληθῶς κατέστη μικρὸς φάρος, διαχέων φῶς εἰς τὴν μικρὰν ἐκείνην κοινότητα, καὶ τὸ φῶς τοῦτο ὠδήγει αὐτοὺς ὁσημέραι εἰς νέαν τινὰ βελτίωσιν.

Τὰ σχολεῖα μόνον ὅταν οὕτως ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τοῦ βίου τῶν πολιτῶν καὶ προάγωσι τὴν ἀληθῆ πρόοδον τῆς κοινωνίας, ἐκπληροῦσι τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν τῶν. Δυστυχῶς σήμερον σπανιώτατα εἶναι τὰ τοιαῦτα σχολεῖα. Συσταίνεται ἐν σχολεῖον, ὅπως ἀνοίγῃ ἐν παντοπωλεῖον ἢ εἰς φούρνος. Ἡ ἐνέργεια τῶν σχολείων περιορίζεται εἰς τὸ νὰ ἐφοδίσῃ νέους τινὰς μὲ προσήκοντα τινὰ, ὄχι τὰ προσόντα ἐκείνα, δι' ὧν θὰ κατασταθῶσι χρήσιμα καὶ προαγωγὰ μέλη τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ τὰ ὅποια δίδουσιν ἐλπίδα τοῦλάχιστον προσόδου πρὸς τὸ δημόσιον καὶ τὸ δημοτικὸν ταμεῖον.

Περίεργα, πιστεύομεν, ἐξαγόμενα θὰ μάς ἐδίδε τοιαύτη τις στατιστικὴ: «Πόσα στρέμματα γῆς ἐκαλλιεργοῦντο ἐν τῇ περιφερείᾳ πόλεως ἢ χωρίου πρὶν συσταθῆ Ἑλληνικὸν σχολεῖον ἢ γυμνάσιον, καὶ πόσα, ἔτη τινὰ μετὰ τὴν σύστασιν;» — «Πόσοι θηρευταὶ θέσεων πρότερον καὶ πόσοι μετὰ ταῦτα;» κλπ.

Ἄλλ' ὅτι τὰ σχολεῖα ζητοῦνται καὶ συσταίνονται διὰ πάντα ἄλλον λόγον ἢ διὰ τὴν πρὸς τὴν ἀληθῆ παιδείαν ἀγάπην ἀρκεῖ νὰ μαρτυρηθῆ καὶ μόνον ἐκ τῆς οἰκτρᾶς καταστάσεως τῶν διδασκῶν, τῆς ἀπουσίας δὲ καὶ τοῦ ἐλαχίστου ἐνδιαφέροντος τῶν πολιτῶν καὶ αὐτῶν τῶν ὀφειλόντων φύσει νὰ ἐνδιαφέρωνται ὑπὲρ αὐτῶν, δηλ. τῶν γονέων τῶν μαθητῶν, ὑπὲρ τοῦ σχολείου.

Δύο οὐσιωδέστατοι, οἱ μόνον ἴσως παράγοντες τῆς ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς προόδου, ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ σχολεῖον, ἀμφότερα ἐξερτώμενα ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου, διατελοῦσι παρ' ἡμῖν ἀπὸ μακροῦ χρόνου εἰς νέκρωσιν· ἀλλ' οἱ νεκροὶ ὑπόκεινται εἰς σῆψιν, καὶ ἐκ τῆς σήψεως μόνον μολύσματα γεννῶνται.

ΒΑΣΙΛΙΟΣ ΣΚΟΡΑΒΑΝΗΣ.

Συνήθως ὁ ἄνθρωπος τοσοῦτον προσποιεῖται ἐνώπιον τῶν ἄλλων, ὥστε ἐπὶ τέλους προσποιεῖται καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ.

\*

Ὅπως τὰ τοῦ προσώπου, οὕτω καὶ τῆς ψυχῆς τὰ ἐλαττώματα διὰ τοῦ γήρατος καθίστανται ἀσχημότερα.

\*

Ἡ φύσις δημιουργεῖ τὸ προτέρημα, ἡ δὲ τύχη ἀναδεικνύει αὐτὸ ἐνεργόν.



τὴν ὁποῖαν δίδουσι κατὰ γραμμάριον τρεῖς τῆς ἡμέρας.

Ὅταν ἐπέλθῃ ἐκ τῆς θαλάσσης ζάλη, πρέπει νὰ κατακλινώμεθα, νὰ πίνωμεν ψυχρὸν καμπανίτην οἶνον, ἐγγύματα τείου, ἢ ἡδύσμον.

Ἡ δὲ ἐκ τῶν ὁρέων ζάλη συνίσταται εἰς ἐνοχλήσεις, αἵτινες ἔχουσι πολλὴν ἀναλογίαν πρὸς τὰς ἐκ τῆς θαλάσσης, συμβαίνουσι ὅταν ἀναβαίη τις εἰς ὕψη μεγάλα, καὶ τούτων δὲ ἡ αἰτία δὲν εἶναι ἀκόμη πολὺ γνωστὴ.

Δὲν πρέπει νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἡ παραδόξος αὕτη νόσος, εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ φόβου, ἀλλὰ νευρικῆς καταστάσεως ἢ ἀτμοσφαιρικῆς πίεσις, τροποποιούσα τοὺς ὄρους τῆς κυκλοφορίας καὶ τῆς ἀναπνοῆς, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ πρωτεύουσα αἰτία.

Ὁ μηχανικὸς Κάρολος Βατιέ, διατρίψας ἐν Χιλί, ὅπου ἐπιπολάζει ἡ νόσος αὕτη, δίδει ἡμῖν ἀξιολόγον περιγραφὴν ταύτης :

« Ὑπὸ τὸ ὄνομα *runa*, ἐκφράζουσι, λέγει, ἐν Χιλί, κατὰστασιν ἰδίαν τῆς ἀτμοσφαιρας, ἣτις παρουσιάζεται πρὸ πάντων εἰς τὰ μεγάλα ὕψη τῶν Καρδιλλιέρων, ἰδίως εἰς τὸ ὕψος 2,500 μέτρων ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἐπενεργούσαι ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων.

» Ἡ ἀναπνοὴ εἶναι δύσκολος, ὁ ὁδοιπόρος νομίζει ὅτι ἀπειλεῖται ὑπὸ πνιγμοῦ ἢ κυκλοφορία τοῦ αἵματος ἐπιταχύνεται, ἐπέρχονται δὲ καρδιακοὶ παλμοί, αἰσθησις συσφιγξέως περὶ τὴν κεφαλὴν. Τὸ δῆμα ξηραίνεται, πολλακίς δὲ ἐπέρχονται ἔμετοι. Ὁ ἄρρωστος βασανίζεται ὑπὸ ἰσχυρᾶς κεφαλαλγίας καὶ ἀϋπνίας. Πολλάκις δὲ τὸ αἷμα ἐξέρχεται ἐκ τῆς ρίνος καὶ τῶν ὠτων.

» Παρὰ τοῖς ζώοις ἡ ἀναπνοὴ καθίσταται θορυβώδης καὶ δύσκολος. Τὸ ζῶον δὲν δύναται νὰ προχωρήσῃ ταχέως, καὶ πολλακίς ἀρνεῖται νὰ προχωρήσῃ, ἐνίοτε δὲ καταπίπτει ὡς κεραυνόπληκτον καὶ ἀποθνήσκει.

» Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κακοῦ, πρέπει ἕκαστος νὰ μὴ πεζοπορῇ καὶ μάλιστα ἐν ἀνωφερείαις νὰ ἀποφεύγῃ τὰ πικρὰ κρέατα καὶ τὰ οἰνοπνευματώδη ποτὰ καὶ νὰ πίνῃ ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον ὕδωρ, νὰ κάμῃ δὲ χρῆσιν τοῦ καφέ καὶ τοῦ τείου ἐν ἐγγύμασιν ἐλαφροῖς. Ὁ ὁδοιπόρος πρέπει νὰ φέρῃ ζώνην ἐκ φλανέλλας καὶ νὰ ἀποφεύγῃ τὰς ἀποτόμους μεταβολὰς τῆς θερμοκρασίας. Τὰ καλλίτερα δὲ φάρμακα θεωροῦνται τὸ ὠμὸν κρόμμυον καὶ τὸ σκόροδον. Ὁφελούσι δὲ τὰ ἐλαφρὰ ὑπεκτικὰ καὶ μικρὰ δόσεις ἰωδόχου καλίου. Τὰ ζῶα δὲν πρέπει νὰ καταπονῶνται καὶ πρέπει νὰ τοῖς παρέχεται ὕδωρ, ἀφοῦ ἐπ' ὀλίγον ἀναπαυθῶσιν. Ἐὰν δὲ πάθωσιν ἐγκεφαλικὴν συμφορῆσιν, πρέπει νὰ σχίζεται βαθέως τὸ λοβίον τοῦ ὠτός πρὸς ἀποχευτικὴν αἰμορραγίαν.»

Ἡ συνήθης χρῆσις τῶν ἀμαξῶν ἔχει ἐπίδρασιν τινὰ ἐπὶ τῆς υγείας, ἐνεκα τῶν δονήσεων, τὰς ὁποίας προξενούσιν· ἀλλ' ἐὰν αὗται αὐξάνουν τὴν ὄρεξιν καὶ εὐκολύνουν τὴν πέψιν, ἔχει ὅμως καὶ τὸ δυσάρεστον ὅτι προξενεῖ δυσκολιότητα καὶ ἐγκεφαλικὰς συμφορῆσεις.

Ἡ κυρία ὠφέλεια εἶναι ὅτι δι' αὐτῶν μεταβαίνει τις ἀπὸ ἐνὸς περιέχοντος εἰς ἄλλο, ὅτι οἱ πνεύμονες ἀναπνεύουσιν ἀέρα ζωηρῶς, ὅστις ζωογονεῖ τὴν ἀναπνοὴν καὶ τὴν κυκλοφορίαν, καὶ ὠφελεῖ ἐπομένως πολὺ ὅταν ὑπάρχῃ ἀδρᾶνεια ἀναπνοῆς.

Μακρὰ ὁδοιπορία διὰ σιδηροδρόμου εἶνε ὡσαύτως ὀχληρὰ ἢ λίαν ταχέια κινήσεις τῶν ἀμαξοστοιχιῶν εἶναι ἐπικινδυνόταται εἰς πολλὰς κοιλικὰς παθήσεις καὶ κατὰ τὴν κύστιν.

Ἄτομα τινὰ δὲν δύνανται νὰ καθήσωσιν ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων καθισμάτων, εἴτε ἐν ἀμάξῃ, εἴτε ἐν σιδηροδρομῷ χωρὶς νὰ ὑποφέρωσιν ἐκ τῆς ἐν ἀμάξῃ ζάλης, ἣτις ἔχει μεγάλην ἀναλογίαν πρὸς τὴν ἐκ τῆς θαλάσσης ζάλην.

Πολλὰ ἐθεωρήθησαν ὡς αἰτια τῶν παραδόξων τούτων φαινομένων ὁ κάμκτος, ἢ ταχέια μετάθεσις τοῦ ἀέρος, αἱ διακινήσεις τῆς ἀμαξοστοιχίας ἢ τῆς ἀμάξης προκαλοῦσαι ἐγκεφαλικὴν ταραχὴν, ἢ ἔλλειψις ἀερισμοῦ, ἢ θερμότης, καὶ τέλος, ὅταν καθῆται τις ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων, ἢ μετόπισις τῶν ὀπτικῶν ἀκτίνων, διότι βλέπει τις τὰ ἀντικείμενα φεύγοντα ἀντὶ νὰ τὰ βλέπῃ πλησιάζοντα.

Ὅπως ἀποφυγῇ τις τοσοῦτον δυσάρεστον ἐνοχλήσεις, αἵτινες ἀφαιροῦσι πάσαν εὐχαρίστησιν συμβουλεύω κατὰ τὴν ἰδίαν μου πείραν 1) νὰ μὴ μεταβάλλῃ τις παντάπασι τὰς ἐξεις τοῦ τῆν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεώς του, δηλ. νὰ μὴ ἐγεσθῇ τις λίαν πρῶτ' 2) νὰ λάβῃ πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως ἐν γραμμάριον ἀντιπυρίνης ἐν μίᾳ δόσει καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν δόσιν αὐτὴν τρεῖς ἐντὸς τῆς ἡμέρας· 3) νὰ λαμβάνῃ εἰς τοὺς σταθμούς τοῦ σιδηροδρόμου κατὰψυχρα ποτὰ· 4) νὰ τρώγῃ ὀλίγον· 5) νὰ μὴ ἀναγινώσκῃ κατὰ τὴν σιδηροδρομίαν, νὰ μὴ καθῆται ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων καθισμάτων, καὶ νὰ ἀποφεύγῃ τοὺς καπνίζοντας.

(Dr Henri Perrussel)

Μετάφρασις Ε'

## ΔΗΜΩΔΗΣ ΠΟΙΗΣΙΣ

Βόρειος Εὐβοία,

Αὐτὰ τὰ μάτια σ' τῶμμορφα, τὰ φρύδια τὰ γραμμένα,  
Αὐτὰ μὲ κάνουν κι' ἄρρωστῶ, μὲ κάνουν καὶ πεθαίνω.  
Πάρε τὸ τουφεκάκι καὶ σύρε 'ς τὸ κυνήγι.  
Κι' ἂν βρῆς περὶ κια σκότω'στα, τρυγόνια βάρεσέ τα,  
Ἄν εὕρῃς καὶ τὸν ἄντρα μου, βῆξε καὶ σκότωσέ τον.

## ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ Α. Υ. ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΗΠΟΣ ΤΗΣ ΣΑΞΩΝΙΑΣ ΜΑΪΝΙΓΓΕΝ

Ἀξιότιμε κόριε Διευθυντὰ τῆς «Ἐστίας».

Ἀνέγνωσα μετ' εὐχαριστήσεως ἐν τῷ περιοδικῷ ὕμῳ τὸ ἄρθρον περὶ τῆς ἀνευ καπνοῦ κτλ. πυρίτιδος, ὅπερ ἔστειλα εἰς τὸν φίλον μου κύριον συνταγματάρχην Κοκκίδην.

Εἶδον ὅμως μετ' ἀπορίας ἐκ τῆς μικρᾶς εἰσαγωγῆς, ἣν προετάξατε, ὅτι νομίζετε ἐμὲ τὸν συγγραφεῖα. Χάριν τῆς ἀκριβείας καὶ διότι δὲν ἔχω διόλου ὄρεξιν νὰ ἀναλάβω τὴν εὐθύνην ὅλων τῶν περιεχομένων, σὰς παρακαλῶ νὰ γνωστοποιήσῃτε εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν, ὅτι τὸ πρωτότυπον ἐδημοσιεύθη πρὸ μηνῶν εἰς γερμανικὸν στρατιωτικὸν περιοδικόν : « Ἐτήσια βιβλία διὰ τὸν γερμανικὸν στρατὸν καὶ στόλον » (Jahrbücher für deutsche Armee und Marine) καὶ ὅτι ἐγὼ οὐδὲν ἄλλο εἶμαι ἢ μεταφραστής.

Διατελῶ, Κ. Διευθυντὰ, ὅπως πρόθυμος

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Πρίγκηψ· διάδοχος τῆς Σ. Μαΐνιγγεν.

Ἐν Βερολίῳ τῇ 3 Ἀυγούστου 1889.

Σ. Τ. Δ. Εὐχαρίστως δημοσιεύοντες τὴν ἐπιστολὴν ταύτην τῆς Α. Υ. σπεύδομεν νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἐν τῇ σημειώσει ἣτις προετάχθη κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ εἰρημένου ἄρθρου ἐρρέθη ἀκριβῶς ὅτι ἐν αὐτῷ συναψίζοντο αἱ ἐν Γερμανίᾳ γινόμεναι περὶ τοῦ νέου βιβλίου. Νῦν ὠρισμένως δηλοῖ ἡ Α. Υ. ὁ πρίγκηψ πόθεν μετέφρασε τὸ ἄρθρον, καὶ τὴν δῆλωσιν ταύτην κατὰ τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ ἐπιθυμίαν δημοσιεύομεν.

## ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ

Ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτεῖαις τῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχουσι 149,912 μίλια σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, τῶν ὁποίων αἱ 14,392 κατασκευάσθησαν τὸ παρελθόν ἔτος. Ἡ περιουσία τῶν ἐταιριῶν ἀνέρχεται εἰς 9,000,000,000 δολλαρίων. Αἱ ἀμαξοστοιχίαι διέτρεξαν 643,978,896 μιλίων τὸ παρελθόν ἔτος. Τὰ εἰσοδήματα τῶν σιδηροδρόμων ἀνήλθον εἰς 931,000,000 δολλαρίων, τὰ δὲ ἐξοδα εἰς ἑξακόσια ἑκατομμύρια. Ἐν τῇ πολιτείᾳ τῆς Μασσαουσέτης ἐν μίλιον σιδηροδρόμου ἀναλογεῖ εἰς 412 τετρ. μίλια ἐδάφους καὶ 883 κατοίκους.

Τὸ μήκος τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἐν ἐκάστη χώρᾳ τῆς οἰκουμένης κατὰ χιλιόμετρα ἔχει ὡς ἐξῆς: Ἠνωμένα Πολιτεῖαι Ἀμερικῆς, 201,770. Ὀλλανδία 20,768. Ἡ Ἑβρῶπις 189,803. Ὀλλανδία 20,768. Ἡ Ἀφρικὴ 6,729. Ἡ Αὐστραλία 12,142. Ἡ Γερμανία 36,737. Ἡ Μεγάλη Βρετανία 30,357. Ἡ Γαλλία 30,959. Ἡ Ρωσία 26,008. Ἡ Αὐστρουγγαρία 22,106. Ἡ Ἰταλία 9,825. Αἱ Ἀγγλικαὶ Ἰνδία 18,558. Ὁ Καναδὰς 15,414. Ὀλλανδία ἢ Οἰκουμένη 470,175.

## ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΙΣΠΑΝΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ

Ὁ κ. Ἰωακίμ Ροδρίο ὁ Ὄρος ὅστις θεωρεῖται θεμελιωτὴς τῆς νέας καταλανικῆς ποιήσεως ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι τῆς πρώτης δημοσιεύσεως καταλανικῶν στίχων του ἐξέδωκεν ἄρτι ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Lo gayer del Llobregad* εἰς δύο περικαλλεῖς τόμους τὰ ποιήματά του. Ἡ ἔκδοσις αὕτη εἶνε πολὺγλωττος — Edicio Poliglota. Περιέχει μεταφράσεις ποιημάτων του ἐμμέτρους εἰς πλείστας εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. Μεταξὺ ἄλλων ὑπάρχουσι καὶ ἑλληνικαὶ μεταφράσεις, δύο ποιημάτων ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Α. Χρηστομάνου καὶ ἡ ἐξῆς ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Βικέλα:

### ΒΑΣΑΝΑ ΚΑΙ ΒΑΛΣΑΜΑ

Αουλοῦδι ποῦ σκορπᾶς τ' ἀρώματά σου,  
ἐνῶ τὰ φύλλα μέσα τῆς καρδιάς σου  
τὰ ἔχει ἡ λύπη δροσορρατισμένα,  
τὰ βάσανά σου ποὺς θὰ βαλσαμώσῃ;  
τὰ δάκρυά σου ποὺς θὰ τὰ στεγνώσῃ,  
ποῦ δίδουν 'ς τὸν καύμῳ σου τότῃ χάρι;  
τὰ δάκρυα, ποῦ λάμπει τὸ καθένα  
ἐπάνω εἰς τὸ κίθῃ σου φυλλάκι,  
ὡσὰν σπαρταριστὸ μαργαριτάρι;  
παρηγορὰ ποὺς θάλλῃ νὰ σοῦ δώσῃ:  
— Ὁ Ἥλιος ἀπεκρίθηκε τ' ἀνάκι.

Ἐσὺ ποῦ σκορπᾶς τὴν ἄρμονίαν,  
ὁ ποιητὰ, ἐνῶ ἡ ἄγωνία  
ἔχει τὸ μέτωπό σου αὐλακώσῃ,  
ἐσὺ, ποῦ ἡ ψυχὴ σου μόνον ξέρει  
νὰ κλαίῃ, νὰ θρηνηῇ, νὰ ὑποφέρῃ,  
ἄχ, 'ς τὴν ζωὴ τὴν ἀνεμοδαρμένην  
γαλήνην ποὺς ἔχει νὰ ξαναδώσῃ  
ἐνῶ ἀσπράττει ἀπὸ κάθε μέσῳ;  
Ἐνῶ ἂν τὴν καρδίαν τὸ δάκρυ βγαίνει,  
ποὺς τὴν χαρὰ ἔχει νὰ ξαναφέρῃ:  
— Κ' ἐκεῖνος ἀπεκρίθηκε : ὁ Ἔρωτες.

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

## ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις πρὸ τινῶν ἡμερῶν ὁ Φηλιξ Πυατ, ὁ ἐπικληθεὶς «γηραιὸς ἐπαναστάτης». Γεννηθεὶς τῷ 1810, πρὸ μὲν τῆς φεβρουαρινῆς ἐπαναστάσεως συνειργάσθη ἐν πολλαῖς δημοκρατικαῖς ἐφημερίαις, εἴτα δὲ τῷ 1848 ἐκλεχθεὶς ἀντιπρόσωπος ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει συνήδρευσε ἐν αὐτῇ ὡς ἐξέχον μέλος τοῦ κόμματος τῶν ὄρειων μέχρι τῶν ταραχῶν τοῦ Ἰουνίου ὅτε καταδιωχθεὶς ὡς στασιαστὴς ἠναγκάσθη νὰ ἐκπατρισθῇ. Ἐπανῆλθε δὲ τῷ 1869 ἀλλὰ καὶ πάλιν ἠναγκάσθη νὰ δραπέτευσῃ, καταδικασθεὶς δι' ἄρθρα του τινὰ, δημοσιευθέντα ἐν τῇ ἐφημερίδι *Bappel*. Μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ναπολεόντος τοῦ Γ' ἐπανελθὼν εἰς Παρισίους ἐξέδωκε τὴν ἐφημερίδα *Combat*, καὶ μετὰ ταύτην τὸν *Vengeur*, ἀλλὰ μετσχῶν τῆς Κινητικῆς, καταδικάσθη εἰς θάνατον ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου, ἀλλ' ἐρήμην, διότι πρὸ τῆς εἰσόδου εἰς Παρισίους τοῦ κυβερνητικοῦ στρατοῦ εἶχε κατορθώσῃ νὰ φύγῃ. Ὁ Πυατ ἐποίησε καὶ τινὰ κοινωνικὰ δράματα, ἐν οἷς καὶ τὸν γνωστότατον παρ' ἡμῖν *Ρακοσελλέκτην*, παρασταθέντα ἐν Παρισίοις τῷ 1847.

— Τὸ πταισματοδικεῖον τῆς γερμανικῆς πόλεως



Ὁφειμποργ κατεδίκασεν εἰς εἴκοσι μαρκῶν πρόστιμον καὶ εἰς τὰ ἔξωδα τῆς δίκης διδάσκαλόν τινα, καταμηνυθέντα ἐπὶ ἐξυβρίσει ὑπὸ τοῦ πατρὸς δωδεκαετοῦς μαθητοῦ, πρὸς ὃν κατὰ τὴν ὥραν τῆς παραδόσεως ὁ διδάσκαλος ἐκεῖνος εἶπεν: «αὐτὰ ποῦ κάμνεις εἶναι μπερμπάντικα καμώματα».

— Αἱ προκαταρκτικαὶ ἐργασίαι τῆς τομῆς τοῦ ἱσθμοῦ τοῦ Περικόπου ἐπερατώθησαν, καὶ ἡ σκαφὴ τῆς διώρυγος ἀρχεται λίαν προσεχῶς. Δύο μέγιστα γέφυραι σιδηραὶ θὰ ἐνώσωσι τὴν Κριμαίαν μετὰ τῆς λοιπῆς ἡπείρου.

— Ὁ ἄγγλος ἐπιστῆμων κ. Drysdale ἀνακινῶν εἰς τὸ ἐν Παρισίοις συνέδριον τῆς ὑγιεινῆς περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς ὑπερβολικῆς γονιμότητος ἐπὶ τῆς διαρκείας τῆς ζωῆς παρὰ ταῖς πενομέναις οἰκογενεαίαις, ἐπρότεινεν ὅπως αἱ κυβερνήσεις προνοήσωσι περὶ τοῦτου ἐπιβάλλουσαι διὰ νόμου πρόστιμον χρηματικῶν εἰς τοὺς γονεῖς τοὺς ἀποκτιῶντας πλείονα τῶν τεσσάρων τέκνων!

— Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ θανατωθέντων ὑπὸ κεραυνοῦ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1852 μέχρι τοῦ 1880 ἀνῆλθεν εἰς 546, ὧν 442 ἄνδρες καὶ 104 γυναῖκες. Οἱ πλείστοι τούτων ἦσαν ἀγρόται κάτοικοι τῶν μεσογείων.

— Κατὰ στατιστικὴν σημείωσιν περὶ τῶν πνευγέντων ἐν ἐμπορικῶς καὶ ἀλιευτικῶς πλοίοις ὁ ἀριθμὸς τῶν θυμάτων ἀνῆλθεν ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν εἰς 30 χιλ. περίπου. Κατ' ἀναλογίαν οἱ πλείστοι ἐπνίγησαν τῷ 1882: 3512 καὶ οἱ ὀλιγώτεροι τῷ 1888: 2071.

— Ἐγένοντο ἐσχάτως ἐν Ἀμερικῇ πειράματα ἠλεκτρισμοῦ ἐπὶ τῶν θηρίων, τῶν κεκλεισμένων ἐν θηριοτροφείῳ. Οἱ ἰπποπόταμοι ἐφάνησαν ὅτι οὐδὲν ἡσθάνθησαν ἐκ τῆς διελεύσεως τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος· οἱ πίθηκοι καὶ οἱ λύκοι τούναντίον ἐξηγριώθησαν καὶ οὐρλίαν· οἱ δὲ ἐλέφαντες ἐδειξάν μεγάλην εὐχαρίστησιν καὶ ἐθώπευον τοὺς φυλακὰς τῶν. Τὰ πειράματα ταῦτα ἐγένοντο ἵνα δοκιμασθῇ κατὰ πόσον ὁ παντοδύναμος ἠλεκτρισμὸς δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ καὶ ὡς δαμωστήριος τῶν ἀγρίων ζώων.

— Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀπὸ Τιέν-Τοῖν εἰς Τούγγ-Χὸς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἐν Κίνα προσέκοψεν εἰς ἀνυπέδμητον δυσχερίαν. Γενομένης μεγάλης πυρκαϊᾶς ἐσχάτως ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Πεκίνου, ἐκλήθησαν οἱ σοφοὶ Μανδριννοὶ ἀστρολόγοι νὰ ἐρευνήσωσι τὰ αἷτια ταύτης. Οὗτοι δὲ ἀπεφάνθησαν ὅτι ἡ πυρκαϊὰ ἦτο τὸ πρῶτον δείγμα τῆς ὀργῆς τῶν θεῶν τὸ ὁποῖον θὰ ἐπακολουθήσῃ καὶ ἄλλα δεινά, ἂν ἐπιτραπῇ ἡ πρὸς τὴν ἱεράν πόλιν προσέγγισις τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐφευρέσεων. Αὐθώραι διάταγμα τοῦ οὐρκανίου αὐτοκράτορος ἐξεδόθη διατάσων τὴν διακοπὴν τῶν σιδηροδρομικῶν ἐργασιῶν.

— Ἀπέθανεν ἐσχάτως ἐν Βιέννῃ ὁ νέος οὐγγρος Ἰούλιος Ρεβίκοκ, θεωρούμενος ὡς ὁ μέγιστος τῶν ὁμοεθνῶν αὐτοῦ ποιητῶν μετὰ τὸν Ἀλέξανδρον Πετόση. Ὁ ἀτυχὴς ποιητὴς ἀπέθανεν ἐν τῷ νοσοκομείῳ πεντάτοτος ἐκ στηθικοῦ νοσήματος παθῶν. Μεταξὺ τῶν διαφόρων ποιημάτων του διακρίνεται καὶ ὁ θάνατος τοῦ Πιπὸς ἔργον ἐμπνευσθὲν ἐκ τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ κόσμου. Ἡ τελευταία ποιητικὴ συλλογὴ του φέρει τίτλον «Μοναξία».

## ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

### Ἀγγελία γάμου.

Ἐκ τῶν ἀγγελιῶν ἀγγλικῆς ἐφημερίδος:  
«Νέος ἀξιώτιμος καὶ εὐειδής, ἔχων ἡλικίαν 25—30 ἐτῶν, ἀλλ' ἀνίκανος νὰ πορισθῇ τὰ τοῦ βίου, ζητεῖ νὰ συνέλθῃ εἰς γάμον μετὰ νεάνιδος πλουσίας καὶ εὐειδοῦς. Ἡ βουλομένη προσελθέτω.»



### Ἀπὸ τὴν χαρὰν του!

Ἐν φρενοκομείῳ μεταξὺ ἐπισκέπτου καὶ τοῦ φύλακος:

— Βλέπετε αὐτόν; Ἦτο πανδρεμμένος ἡ πενθερά του λοιπὸν ἔπεσε ἀπὸ τὴν ταράτσα καὶ ἔμεινε ἔς τὸν τόπο. Αὐτὸς εὐθὺς ἄμα τῷμαθε τρελλάθηκε.

— Ἀπὸ τῆ χαρὰ του;



### Αἱ ὑπερήτριαι.

— Μαρία, πάλι ἐπράγισες ἓνα ποτήρι!  
— Ναι, κυρία, μὰ καλλίτερα γιὰ νὰ ταιριάξῃ ἡ δουζίνα καὶ τὰ ἄλλα τὰ ποτήρια ὅλα εἶνε ῥαγισμένα.



### Καλὸς πελάτης.

— Εἶσθε εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν ἀλοιφήν ποῦ σὰς ἔδωκα γιὰ τοὺς ρευματισμούς.

— Πολὺ εὐχαριστημένος, γιαιτρέ· δὲν μοῦ αὐξήσαν οἱ πόνοι.



## ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

### Τὰ ὦτα τῶν νηπίων.

Κατὰ τὴν νηπιακὴν ἡλικίαν πρέπει καθ' ἐκάστην νὰ πλύνωνται τὰ ὦτα τοῦ βρέφους μὲ ὕδωρ περιέχον ὀλίγην διττανθρακικὴν σάβαν. Πρέπει πρὸς τοῦτο νὰ μεταχειρίζομεθα ζυλάριον λεπτὸν φέρον εἰς τὸ ἄκρον ὀλίγον βάμβακα προσδεδεμένον, καὶ νὰ ἀποφεύγωμεν πολὺ τὰ αἰχμηρὰ σώματα· διότι τὸ τύμπανον, τόσον ἐπιπόλαιον κατὰ τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν, θὰ ἐπληγῶντο βεβαίως ὑπ' αὐτῶν. Πρὸ πάντων δὲ κατὰ τὴν ὁδονοφυίαν πρέπει νὰ μεριμνῶμεν περὶ τῶν ὠτῶν τῶν βρεφῶν, πρέπει νὰ τὰ προφυλάσσωμεν ἀπὸ τὰς ψύξεις, τὴν ὑγρασίαν, τὰς ἀποτόμους μεταβολὰς τῆς θερμοκρασίας. Δὲν πρέπει νὰ πιέζωμεν πολὺ τὰ ὦτα αὐτῶν διὰ τῶν σκούφων ὡς πράττουσι τινὲς μητέρες, καὶ νὰ ἀποφεύγωμεν τοὺς μεγάλους κρότους.

Κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν πρέπει νὰ προσέχωμεν πολὺ εἰς τὰς ἀγγίνας καὶ τὴν κόρουζαν τῶν παιδίων ἐξ ὧν προέρχονται συχνάκις βλάβαι τῶν ἀκουστικῶν ὀργάνων. ὡσαύτως δὲ πρέπει νὰ μεριμνῶμεν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ὠτῶν κατὰ τοὺς ἐξανθηματικούς πυρετούς, ἱλαράν, ἀπτρακίαν, εὐλογίαν, κατὰ τὸν τυφοειδῆ πυρετὸν καὶ τὸ ἐκζεμα πρέπει δὲ νὰ θεραπεύωμεν τὰς ἀγγίνας καὶ τοὺς χρονίους κατάρρους τῆς ρινός, οἷτινες ἐπιδρῶσιν ἐπιβλαβῶς ἐπὶ τῶν ὠτῶν καὶ πρὸς ἀποφυγὴν αὐτῶν, πρέπει νὰ συνειθίσσωμεν τὸ παιδίον εἰς τὰς μεταβολὰς τῆς ἀτμοσφαιρας, νὰ κείρωμεν τὴν κόμην του πολὺ χαμηλὰ, καὶ νὰ ἀρίνωμεν τὸν λαίμον του γυμνόν. Ἐὰν δὲ ἐντομα εἰσελθῶσιν εἰς τὰ ὦτα, νὰ μεταχειρίζομεθα ἔγχυσιν γλιαροῦ ἐλαίου ἀμυγδαλῶν, οὐδέποτε δὲ αἰθέρος, ὡς συνειθίζουσι τινες.